

gazete duvar

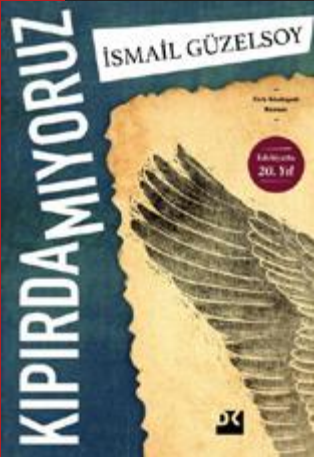
kitaP.

SAYI: 134 YIL: 3

Deli Tarla
Doğan Kitap'tan...

İSMAİL GÜZELSOY

gazeteduvar.com.tr

**İSMAİL
GÜZELSOY**

4

**Bir hikâye anlatıcısı:
İsmail Güzelsoy**

necla akdeniz

10

**Yılmaz Güney'le bir
ömür**

okan çil

15

'Silahların eşitliği' için

ali bulunmaz

20

**Üst zümre ile sokaklar aynı sayfada:
İtalyan Rönesansı'nın Kısa Tarihi**

büşra uyar

24

**İnsanın kötülüğünün
sınırları: Bebek Hitler'i
öldürür müydünüz?**

soner sert

28

**Caz Çağı'nın kadınları ve
erkekleri**

ali bulunmaz

34

**Sosyolojik katarsis:
'Bağımlılık Asla Sadece
Bağımlılık Değildir'**

büşra uyar

38

**'Tavşanla Yolculuk' etmekten
pişman olmayacaksınız**

ekin gamze duman

Yayın Sahibi
AND Gazetecilik ve Yayıncılık,
San. ve Tic. A.Ş. adına
Vedat Zencir

Genel Yayın Yönetmeni
Ali Duran Topuz

**İcra Kurulu Başkanı ve
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü**
Ömer Araz

Yazı İşleri Müdürü
Anıl Mert Özsoy

Grafik Tasarım
Özgür Akkaya

Katkıda Bulunanlar

Necla Akdeniz, Beyza Ertem,
Ezgi Sivrikaya, Büşra Uyar, Ekin Gamze Duman,
Soner Sert, Ali Bulunmaz, Okan Çil

Yönetim Yeri:

Maslak Mahallesi Ahi Evran Cad. Nazmi Akbaci
İş Merkezi 233-234 Sarıyer/İstanbul
Santral (212) 3463601, Faks (212) 3463635
e-mail: info@gazeteduvar.com.tr
Duvar Kitap'ta yayımlanan yazı, haber
ve fotoğrafların her türlü telif hakkı AND
Gazetecilik ve Yayıncılık Sanayi ve Ticaret A.Ş.'ye
aittir. İzin alınmadan, kaynak gösterilmeden ve
link verilmeden iktibas edilemez.

Merhaba,

Bu hafta kapağımıza, edebiyatta 20. yılına giren İsmail Güzelsoy'u taşıdık. Güzelsoy'un son romanı 'Kıpırdamıyoruz', Doğan Kitap tarafından yayımlandı.

'Kıpırdamıyoruz', iyiliğin ve kötülüğün çok ötesinde, daha derinlerde, daha diplerde yaşayan hakikati gün yüzüne çıkarmaya çalışan ve ona sorular sorup yanıtlar arayan roman olarak karşımıza çıkıyor. Necla Akdeniz yazdı.

Fatoş Güney'in kaleme aldığı 'Camları Kırın Kuşlar Kurtulsun' İthaki Yayınları tarafından yayımlandı. Yılmaz Güney'e dair yapılan araştırmalarda, onun hayatına dair büyük anekdotlar, filmlerin çekim süreci biliniyor ve çok yönlü şekilde değerlendiriliyor. Peki ya eşinin gözünden görünen kısmı? Oradan nasıl bir Güney çıkıyor ortaya? Cezaevleri oradan nasıl görünüyor? Okan Çil inceledi.

Uluslararası Af Örgütü'nün 'Âdil Yargılanma Kılavuzu', Evrim Durmaz çevirisiyle Ayrıntı Yayınları tarafından yayımlandı. Pek çok dava sürecinde göz ardı edilen masumiyet karinesine ve çığnemen âdil yargılanma hakkına dair geniş hukuki bilgilerin yer aldığı kılavuz, adaletin âdilliği için gerekli şartları uluslararası sözleşmelere dayanarak ortaya koyarken yargılananlara ama daha çok yargılayanlara hukuku ve adaleti hatırlatıyor. Ali Bulunmaz kaleme aldı.

Julia Shaw'ın son kitabı 'Kötülük / İnsanlığın Karanlık Tarafının Ardındaki Bilim', Say Yayınları tarafından raflarda yerini aldı. Shaw, 'Kötülük / İnsanlığın Karanlık Tarafının Ardındaki Bilim' ile okuruna ne kadar kötü olabileceğinin ve insanın içindeki kötülüğün sınırlarını kavrayabilmesinin yollarını aralıyor. Soner Sert'in kaleminden...

Büşra Uyar ve Ekin Gamze Duman bu sayımıza katkıda bulunan diğer isimler oldular.

Marifet iltifata tabidir.

İyi okumalar...

Anıl Mert Özsoy

Önceki sayıda;
Elena Ferrante...

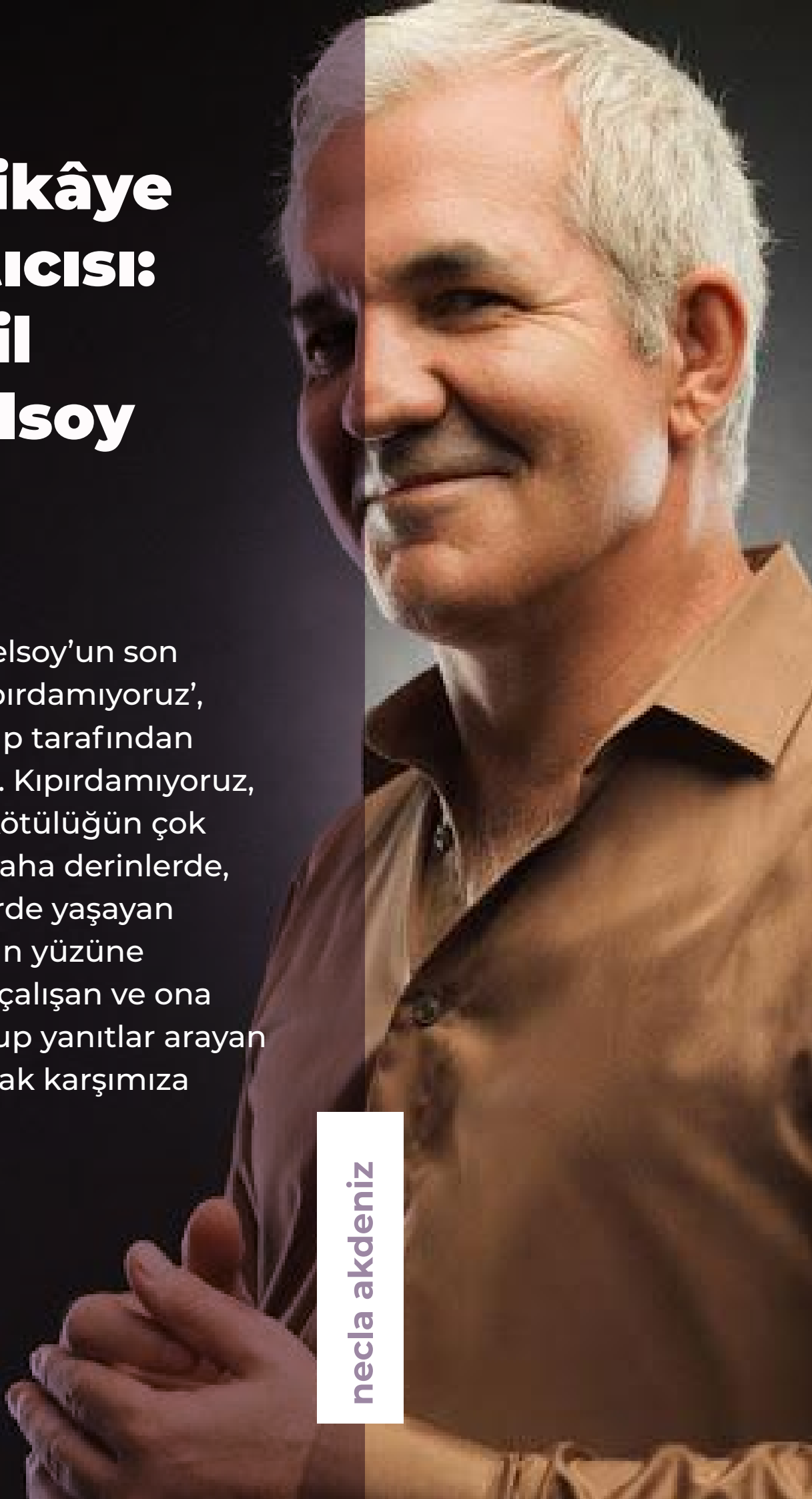
Elena Ferrante'nin keşifleri:
Yetişkinlerin Yalan Hayatı

Bir hikâye anlatıcısı: İsmail Güzelsoy

İsmail Güzelsoy'un son romanı 'Kıpırdamıyoruz', Doğan Kitap tarafından yayımlandı. Kıpırdamıyoruz, iyiliğin ve kötülüğün çok ötesinde, daha derinlerde, daha diplerde yaşayan hakikati gün yüzüne çıkarmaya çalışan ve ona sorular sorup yanıtlar arayan roman olarak karşımıza çıkıyor.

necle akdeniz

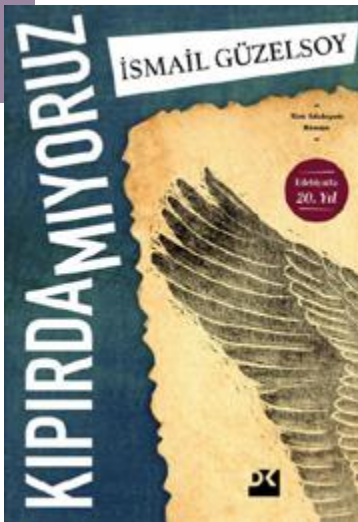
Köyden köye dolaşan âşıkların, dengbejlerin, sazlı sözlü atışmacıların ya da geleneksel kıyafetleri içinde ilginç hikâyeler, güldüren fıkralar anlatan meddahların anlatı tarzını bir araya getiren İsmail Güzelsoy'dan bahsedeceğim bu yazıda.

Doğu'nun bilgeliğini ve masallarını, Batı'nın modern anlatı tekniklerini, Güney Amerika'nın büyülu gerçekciliğini ve Anadolu'nun binlerce yıldır devam eden sözlü anlatı geleneğini harmanlayıp romanlarında buluşturan kaç yazar vardır acaba bu topraklarda?

Köyden köye dolaşan âşıkların, dengbejlerin, sazlı sözlü atışmacıların ya da geleneksel kıyafetleri içinde ilginç hikâyeler, güldüren fıkralar anlatan meddahların anlatı tarzını bir araya getiren İsmail Güzelsoy'dan bahsedeceğim bu yazıda.

Romanlarında bu denli zengin unsurlara ve anlatım çeşitliliğine yer veren yazar azdır sanırım. Türlerle, tarzlarla, üsluplarla oynamayı seviyor İsmail Güzelsoy. Gündelik hayatın katı ve kaba gerçekliğini hayallerle, düşlerle süsleyip yumuşatarak sunuyor okuyucularına. Acımasızlığın, vurdumduymazlığın kol gezdiği ve yalanla hakikatin tamamen karıştığı şu post-truth dönemlerde bir roman boyu da olsa, mutlu ediyor bizleri. Tarihsel olayların masalsı bir dille aktarıldığı ama masalsı anlatının da günlük hayattan kopuk olmadığı çok katmanlı bir kurgu mimarisidir, onun eserleri. Hayatının son yirmi yılına sığdırdığı on dört romanın hemen hemen hepsinde yer alan olağanüstü olayları öyle bir dille anlatır ki anında inanırsınız yazılanlara, ya da sıradan olayları öylesine büyülu bir dille aktarır ki bambaşka boyutlarda bulursunuz bir anda kendinizi.

Modern bir meddah, çağdaş bir masal anlatıcı olarak, hep olay içinde olay, zaman içinde zaman, kurgu içinde kurguyla anlatır öykülerini bize İsmail Güzelsoy. Çok katmanlıdır anlattıkları, görünürde olan bitenden çok daha fazlası vardır arka planda. Hem kendi roman külliyyatına hem de başka anlatılara sürekli gönderme yapan bir metinlerarasılıktan söz ediyoruz.

Kıırdamıyoruz, İsmail Güzelsoy, 328 syf., Doğan Kitap, 2020.

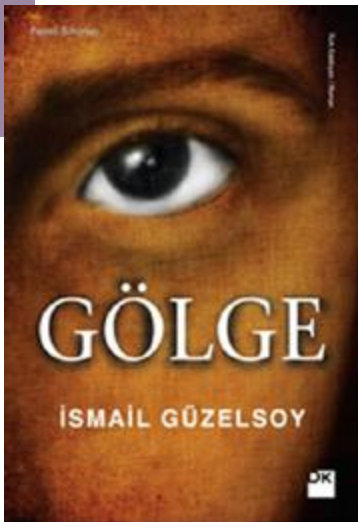
Türlerle, tarzlarla, üsluplarla oynamayı seviyor İsmail Güzelsoy. Gündelik hayatın katı ve kaba gerçekliğini hayallerle, düşlerle süsleyip yumuşatarak sunuyor okuyucularına.

Bir romanda ana karakter olarak ortaya çıkan kişiler, başka romanlarda yan karakter olarak çıkar karşımıza.

İSMAİL GÜZELSOY'UN ÜÇLEMELERİ

Üçlemeler halinde yazar romanlarını, İsmail Güzelsoy. Bugüne kadar; Banknot, Fenni Sihirler ve Can Direği adını verdiği üç adet üçleme yazdı. Fenni Sihirler üçlemesi, bu topraklarda yaşanan utanç verici olayların tarihe not düşüldüğü romanlardır aynı zamanda. Üçlemenin ilki Değmez'de, Tan Gazetesi baskını; Gölge'de, Osmanlı Padişahi III.Murat devrinde, İmam Molla Abdülkerim Efendi'nin telkinleriyle gerçekleştirilen büyük maymun katliamını, Hatırla'da ise 6-7 Eylül olaylarını aktarır arka planda. Roman kahramanları sadece insanlar değildir İsmail Güzelsoy'un; hayvanlar, ağaçlar, nehirler, aletler, makinelerdir.

İsmail Güzelsoy külliyatında ayrı bir yeri olan Değmez, tek gözünü kaybetmiş Nevırmor ve Simsiyah isimli iki karganın konuşmasıyla başlar. Aras Nehri'nin dibinde bir buz tabakasının altında yatan Faruk Ferzan'ın ölüp ölmediğine dair konuşup tartışır kendi aralarında. İp cambazı olarak yetiştirilen ve adının İsmail olduğunu çok sonra öğrendiğimiz bir çocuğun öyküsünün anlatıldığı Gölge'de, en yakın arkadaşı olan Leylifer isimli maymun, rüyalarında konuşur onunla. Serinin üçüncü romanı Hatırla'da ise ağzı bozuk Kedi Şulbu'nun, gözünün önünde cereyan olayları küfürbaz diliyle anlattığı bölümler vardır.

Gölge, İsmail Güzelsoy, 296 syf., Doğan Kitap, 2016.

Üçlemeler halinde yazar romanlarını, İsmail Güzelsoy. Bugüne kadar; Banknot, Fenni Sihirler ve Can Direği adını verdiği üç adet üçleme yazdı.

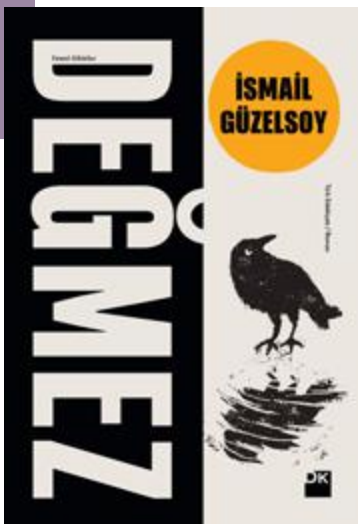
Can Direği serisinde sadece hayvanlar değil, ağaçlar, bitkiler, makineler de konuşur. Bu dünyada bir yer kaplayan her şey canlıdır onun romanlarında. Ve hepsinin ayrı bir hikâyesi vardır. Eğer uzun bir süre bir ağaca, bir hayvana ya da bir makineye bakarsak onlar da bize bakar ve böylece onlarla aramızda gerçek bir iletişim kurulmuş olur, der romanlarında Güzelsoy.

AĞAÇLARLA KONUŞAN...

Serinin ilk kitabı, Öksüz Ağaçların Çobanı, 2019 yılında Doğan Kitap'dan çıktı. Ağaçların dilini konuşan, konuşmakla kalmayıp onlarla hem ruhsal hem fiziksel olarak bir araya gelen Meryem'in hikâyesi anlatılır bu bölümde. İnsan bedenine hapsolmuş bir ağaçtır Meryem ve köklerle güçlü ilişkileri vardır. Ekim 2020 yılında çıkan, Kıpırdamıyoruz'da ise, zeytin ağacının kökünden yapılan bir fotoğraf makinesi ve iki kardeşiyle annesi gözleri önünde katledilen yaralı köpek Dilidışarda konuşur.

“Masal dinlemek, mutlu çocukların değil, yatağında üşüyen gariban çırakların ihtiyacıdır. Biz gariban çıraklarız ve nefes alabilmek için masala ihtiyacımız var“ der bir söyleşisinde İsmail Güzelsoy. Sürekli olarak maruz kaldığımız zulüm pornografisine bir karşı çıkıştır aynı zamanda yazdıkları.

Binlerce yıl yaşamaktan daha zor bir şey yapıp, birden fazla hayat yaşayan insanların hikâyesidir, Kıpırdamıyoruz. Bir çocuğun, bir ağacın, bir köpeğin, bir fotoğraf makinesinin öyküsü olmasının yanı sıra, günümüzde baş döndürücü bir hızla akıp giden zamanın ve ona ayak uydurmak için hiç durmadan ve düşünmeden koşturup duran insanlığın içine düştüğü ezici ve boğucu hayatlara bir karşı duruş, bir manifesto-

Değmez, İsmail Güzelsoy, 376 syf., Doğan Kitap, 2015.

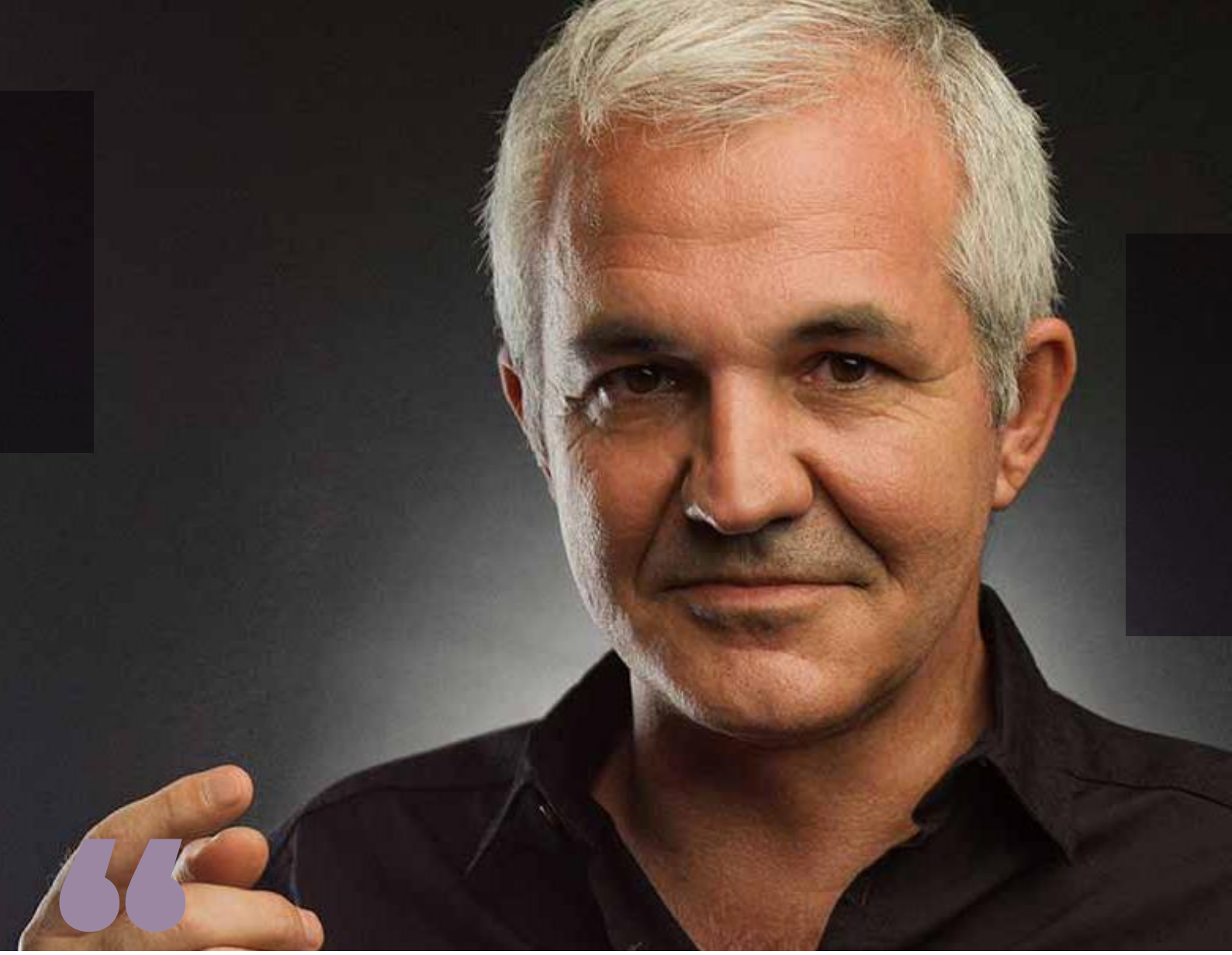
Fenni Sihirler
 üçlemesi, bu
 topraklarda
 yaşanan utanç verici
 olayların tarihe
 not düşüldüğü
 romanlardır
 aynı zamanda.
 Üçlemenin
 ilki Değmez'de, Tan
 Gazetesi baskını; Gölge'de, Osmanlı
 Padişahi III.Murat
 devrinde, İmam
 Molla Abdülkerim
 Efendi'nin
 telkinleriyle
 gerçekleştirilen
 büyük maymun
 katliamını, Hatırla'da
 ise 6-7 Eylül
 olaylarını aktarır
 arka planda.

dur. Roman kahramanı Settar'ın, donup kaldığı anlar, hiçbir şey yapmadan, öylece durup dünyayı izlediği, gözlediği, giderek onunla hemhâl olduğu anlardır aslında.

“Ara vermeden, soluklanmadan akıp giden, zehirden bir nehirdi zaman. Bu akış ne kadar yorucuydu. Hep akan ve hiç durmadan ona bakan için... Ben bunun dışına çıkıyordum. Bilerek, arzulararak değil. Hatta ben çıkmıyordum, zamanın ayarı bozuluyordu. Birden her şey duruyordu. Bir fotoğrafa dönüşüyordu dünya.”

Annesinin karnında önce ölümü yaşayıp sonra hayata gelen ve bu yüzden bir anne katili olduğu düşüncesiyle büyüyen Settar'ın hikâyesidir, ilk bakışta anlatılan. Babasının ve çevresinin deyimiyle, çok saf bir çocuktur o. Birdenbire durup tüm bedeniyle fotoğraf çeken, kalbinde suretler biriktiren çocuk. Sonra büyüüp durdukça, düşmeyi öğrenen çocuk. Bedeni büyüdükçe, rüyaları küçülen ve ufalanıp dünyaya saçılan çocuk... Sıradan bir mahalle bekçisi olan babası Harun'un, iki kadeh içtikten sonra, hayatıyla ilgili anlattığı saçma sapan hikâyeleri dinleyerek geçer çocukluğu Settar'ın. Babasının yalan söylediğini pekâlâ biliyordur ama yine de büyük bir heyecan ve coşkuyla dinler onu. Çünkü babasının onu sevdiğinin en büyük kanıtıdır bu uydurma hikâyeler...

“Bir insan senin için yalan söylüyorsa, hele de bunu yaparken seni kandırmaya çalışmıyorsa, bir tek açıklaması olur bunun, seni seviyordur.”

Kıpırdamıyoruz, iyiliğin ve kötülüğün çok ötesinde, daha derinlerde, daha diplerde yaşayan hakikati gün yüzüne çıkarmaya çalışan ve ona sorular sorup yanıtlar arayan romandır.

Kıpırdamıyoruz, iyiliğin ve kötülüğün çok ötesinde, daha derinlerde, daha diplerde yaşayan hakikati gün yüzüne çıkarmaya çalışan ve ona sorular sorup yanıtlar arayan romandır.

“Dünya üzerinde yaşanan kavgaların iyilerle kötüler arasında değil, kötülerle daha kötüler arasında geçtiğini anladığında büyüsün,” der baba romanın bir yerinde. Ve sorar çocuk: ‘Peki ya iyiler, onlar nerede?’ Ve günün birinde yanıtlar kendi sorusunu: ‘Onlar bizim büyümediğimiz yerde kaldı.’”

Yılmaz Güney'le bir ömür

Fatoş Güney'in kaleminden 'Camları Kırın Kuşlar Kurtulsun' İthaki Yayınları tarafından yayımlandı. Yılmaz Güney'e dair yapılan araştırmalarda, onun hayatına dair büyük anekdotlar, filmlerin çekim süreci biliniyor ve çok yönlü şekilde değerlendiriliyor. Peki ya eşinin gözünden görünen kısmı? Oradan nasıl bir Güney çıkıyor ortaya? Cezaevleri oradan nasıl görünüyor?

okan çil

Bugüne kadar Yılmaz Güney'in sinemasına, kitaplarına, sansasyonel hayatına dair bir sürü şey yazıldı. Ancak hangisi, eşi Fatoş Güney'in anılarından yola çıkarak yazdığı 'Camları Kırın Kuşlar Kurtulsun' adlı kitap kadar dokunaklı ve birebir tanıklık içerir bilinmez.

Yılmaz Güney sadece Türkiye sinemasında değil, dünya sinemasında da adından söz ettirmeyi başarmış, kendi dilini oluşturmuş ve halkın gönlünü kazanmış önemli bir sanatçıdır kuşkusuz. Yazdığı, oynadığı, yönettiği onlarca filmde takındığı sınıfsal tavrı, sosyalizm ideali uzun yıllar cezaevinde kalmasına, hatta sürgünde vefat etmesine sebep olsa da, aynı zamanda ölümsüzler katına taşımıştır onu.

Bugüne kadar Yılmaz Güney'in sinemasına, kitaplarına, sansasyonel hayatına dair bir sürü şey yazıldı. Ancak hangisi, eşi Fatoş Güney'in anılarından yola çıkarak yazdığı 'Camları Kırın Kuşlar Kurtulsun' adlı kitap kadar dokunaklı ve birebir tanıklık içerir bilinmez. 'Camları Kırın Kuşlar Kurtulsun', İthaki Yayınları etiketiyle yayımlandı ve diğer Yılmaz Güney kitaplarının yanındaki yerini geçtiğimiz günlerde aldı.

'YAZMALISIN, MUTLAKA YAZMALISIN!'

"Senden bir şey isteyeceğim mavi kuş. Söz ver bana, eğer ben yapamazsam mutlaka sen yapmalısın!"

"Neyi ben yapmalıyım Yılmaz'ım?"

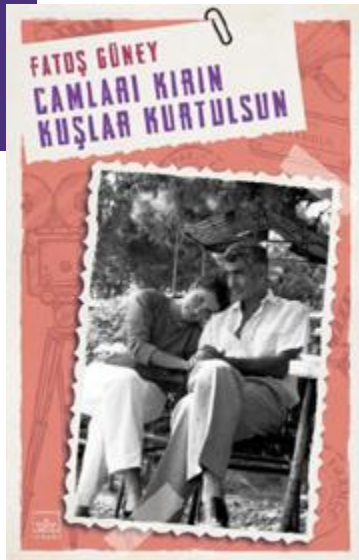
"Yazmalısın, mutlaka yazmalısın! Yazacaksın değil mi? Anlatacaksın beni, kendini, yaşadıklarımızı, direncimizi, zor günleri..."

Güney'in Paris'teki son günlerinde, eşine verdiği söz üzerine yazmaya başlayan Fatoş Hanım bize birbirinden ilginç anekdotlar sunarken, Güney'le ilgili de çok önemli bilgiler veriyor ve bizi yıllar öncesinin İstanbul'una davet ediyor.

1952 yılında doğan, tam adı Jale Fatma Süleymangil (Pütün) olan Fatoş Hanım bu anı-romanda bizi önce Güney'le olan son günlerine götürerek kitabın yazılış amacını açıklıyor, akabinde

‘Camları Kırın Kuşlar Kurtulsun’, İthaki Yayınları etiketiyle yayımlandı ve diğer Yılmaz Güney kitaplarının yanındaki yerini geçtiğimiz günlerde aldı.

Camları Kırın Kuşlar Kurtulsun,
Fatoş Güney, 360 syf.,
İthaki Yayınları, 2020.

1950’liler İstanbul’una, hemen her gün yollarını arşınladığımız Moda’ya çeviriyor başımızı; başlıyor dönem kültürünü, semt insanlarını anlatmaya. Ancak sosyoekonomik konumlarından dolayı, o yıllarda Fatoş Hanım ve ailesi “ötekilerin” dünyasından çok da haberdar değiller. Zengin ve kültürlü bir aile onlar ve Fatoş Hanım bu ailenin göz bebeği olarak özenle büyütülüyor. En iyi okullarda okuyor, en güzel kıyafetleri giyiyor ve sosyal hayatını da unutmuyor. Zaten Yılmaz Güney’in ismini ilk defa duyması da bu vesileyle oluyor.

Günün birinde, Moda Deniz Kulübü’nde her zaman zevkle dinlediği müzisyenlerden birinin darp edildiğini duyuyor ve çok kızıyor. Darp edeninse Yılmaz Güney olduğunu Hürriyet Gazetesi’nin manşetinden öğreniyor. “Bu Yılmaz Güney denen serseri de kim!” diyor. Henüz onu kendisi bile tanımıyor.

Adını ilk defa duyduğu, “kaba saba” bu oyuncuyla tanışmasıysa lise yıllarında, bir arkadaşının yönetmen yardımcısı olan eşinin aracılığıyla gerçekleşiyor. Film izlemeyi çok sevdiklerinden bir set ziyareti yapmayı akıllarına koyuyorlar ve o set de şans eseri Yılmaz Güney’in filmi çıkıyor. Güney’e karşı çokça önyargı besleyen Fatoş Hanım, onunla sohbet etmeye başladıkça düşüncelerini değiştiriyor. Güney mi? O, tabiri caizse, Fatoş Hanım’ı görür görmez vuruluyor. Hatta onu daha önce rüyasında gördüğünü söylüyor ve arayış çok açmadan pat diye evlenme teklif ediyor.

Birbirlerine çok yabancı olsalar da Güney’in askerlik süreci, Fatoş Hanım’ın bitirmekle yükümlü olduğu okulu ve sonradan ortaya çıkacağı üzere birtakım ailevi engeller, yani bütün zorluklar onları ayırmak yerine, birbirine hepten yaklaştırıyor.

ÖTEKİLERİN HAYATIYLA TANIŞMAK

“Hayatı henüz tanımıyorsun ki Fatoş! Senin içinde yaşadığın hayat, yaşamın yalnızca bir yüzüdür. Bir de onun diğer yüzü vardır ki, orada insanlar mutsuzdurlar; sefil, perişan, işsizdirler, yarınsızdırlar. Dertleri, kederleri çaresizlikleriyle baş başa, yalnız ve umutsuzdurlar, sahipsizdirler. Orada çocuklar yalınayak başı kabak, donsuz, çorapsızdırlar, çoğu hastalıklıdır. İşte ben öyle bir dünyadan, senin henüz tanımadığın, bilmediğin bir yaşamdan geliyorum.”

Güney’in askerliği sürecinde karşılıklı yazdıkları sayfalar dolusu mektupta kendi hayatlarını, her türlü ayrıntıya varana değin, sanki sohbet edercesine anlatıyorlar birbirlerine. Hatta Güney, yirmi dört yaşındayken, Nevşehir Cezaevinde yazdığı ‘Boynu Bükük Öldüler’ adlı kitabı Fatoş Hanım’a hediye ediyor. Fatoş Hanım hepten şaşırıyor. Neden cezaevine girdiğini sorduğundaysa, “Kısa bir hikâyemden ötürü, komünizm propagandası yaptığım için girdim” cevabını alıyor.

Fatoş Hanım’ın aklı hepten karışıyor. Bu kaba saba ama bir o kadar da nazik, idealist, belinden silahını düşürmeyen sinemacının kimliğini oturtamıyor kafasında. Babası da bir komünistle evlenmenin sakıncalarından bahsediyor kızına; cezaevlerinden, sürgünlerden, düzensizlikten... Ancak Fatoş Hanım nihayetinde kararını veriyor ve ailesine bir mektup yazarak Güney’le evleniyor.

MÜCADELEYE GEÇEN BİR ÖMÜR

‘Camları Kırın Kuşlar Kurtulsun’ aslında bu kardan sonra başlıyor. Ondan sonra yeni filmler, yeni kitaplar, darbeler, öldürülen devrimciler, cezaevleri, hasretler, koca bir ömür başlıyor, ta Paris’e kadar uzanıyor.

Yazmalısın, mutlaka yazmalısın! Yazacaksın değil mi? Anlatacaksın beni, kendini, yaşadıklarımızı, direncimizi, zor günleri...”

Fatoş Hanım tüm bu badireleri öyle naif bir dille anlatıyor ki bize, önce bir anı kitabı okuduğumuzu düşünüyoruz; sonra öyle keskin kararlara, çatışmalara varıyor ki iş, bu kez soluksuz akan bir roman gibi devam ediyoruz kitaba.

Ara bölümlerde, yazılan mektuplarda Güney'in hayatına, okul sürecine, sinemayla, sosyalizmle tanışma sürecine dair birtakım ayrıntılarla karşılaşsak da, belki de işin en güzel yanı, tüm süreci Fatoş Hanım'ın gözünden görmekte gizli. Zaten Güney'e dair yapılan araştırmalarda, onun hayatına dair büyük anekdotlar, filmlerin çekim süreci biliniyor ve çok yönlü şekilde değerlendiriliyor. Peki ya eşinin gözünden görünen kısmı? Oradan nasıl bir Güney çıkıyor ortaya? Cezaevleri oradan nasıl görünüyor?

"Sinemada istediklerimi gerçekleştirebilmiş değilim henüz. Bugüne dek amacım halk tarafından tanınmak, sevmek ve Yeşilçam'ın kurtlar sofrasında bir yer tutabilmektir. Bu ilk etabı başarıyla tamamladım. Bundan sonra halkıma yararlı olmak, onlara gerçekleri aktaran, onları sarsan, uykularından uyanmalarına yardım edecek ve düşünmeye sevk edecek filmler çekerek sözümü söylemek istiyorum. Askerden döndükten bir süre sonra artık sıradan filmlerde oynamayacağım, filmlerimi kendim yöneteceğim. Dünya sinemasına açılacağım, bir gün dünya sinemasında mütevazı bir yerim olacak."

Fatoş Hanım'a böyle diyor Güney ve nice bedeller ödemesine rağmen kendine verdiği sözü tutuyor ve bırakalım ödülleri, ölümsüz bir sanatçı olarak ustaların arasında yerini alıyor. 'Camları Kırın Kuşlar Kurtulsun', bu süreci layıkıyla anlatmayı başarıyor ve Yılmaz Güney araştırmacıları için ilk elden bir kaynak olmasıyla da hepten önemli bir yerde duruyor.

Fatoş Hanım tüm badireleri öyle naif bir dille anlatıyor ki bize, önce bir anı kitabı okuduğumuzu düşünüyoruz; sonra öyle keskin kararlara, çatışmalara varıyor ki iş, bu kez soluksuz akan bir roman gibi devam ediyoruz kitaba.

‘Silahların eşitliği’ için

Uluslararası Af Örgütü’nün ‘Âdil Yargılanma Kılavuzu’, Evrim Durmaz çevirisiyle Ayrıntı Yayınları tarafından yayımlandı. Pek çok dava sürecinde göz ardı edilen masumiyet karinesine ve çiğnenen âdil yargılanma hakkına dair geniş hukuki bilgilerin yer aldığı kılavuz, adaletin âdilliği için gerekli şartları uluslararası sözleşmelere dayanarak ortaya koyarken yargılananlara ama daha çok yargılayanlara hukuku ve adaleti hatırlatıyor.

ali bulunmaz

Uluslararası Af Örgütü'nün 'Âdil Yargılanma Kılavuzu', bir yargılamanın âdil olma şartlarını ortaya koyarken insanların, kişisel hakları ve özgürlükleri konusunda bilgi ve fikir edinmesini sağlıyor.

Hukuk felsefesi kitaplarımızın ilk sayfalarında, "Hukukun idesi adalettir" yazıyordu. Bunu üstüne basa basa öğretmişlerdi bize. Sonra hayat ile kitaplar arasında önemli farklar olduğunu anladık: Atanmışların, seçilmişleri görevden aldığını ve hukuksuz biçimde yargılanmalarında büyük payı olduğunu, "kuvvetli şüphenin" tutuklama için yeterli ve hatta gerekli sayıldığını, yargılamada delil yaratmanın delil bulmaktan muteber hâle getirildiğini, insanlığa karşı işlenmiş suçlarda zaman aşımının geçersiz sayılma şartının sümen altı edildiğini, masumiyet karinesinin zemininin kayganlaştırıldığını ve bu anlamda suyun enikonu bulanıklaştırıldığını, yargı erkinin siyasallaştırılarak zedelendiğini, apaçık soykırım suçu işlenmesine rağmen uluslararası ceza yargılamalarında buna bir türlü soykırım denemediği davalar gördük... Kısacası ihlallerin hakları silikleştirdiği; hamasetin adaleti, kişisel hakları ve özgürlükleri ötelediği günümüzde, vicdan ve bilgi sahibi hukukçularla birlikte insan hakları savunucularının ısrarla dillendirdiği âdil yargılanma kazanımlarını hatırlamak, hatta bunun tam anlamıyla hayata geçirilmesini talep eden belgeleri göz önünde tutmak çok önemli.

Uluslararası Af Örgütü'nün 'Âdil Yargılanma Kılavuzu', bu belgelerin başında geliyor. Kılavuz, bir yargılamanın âdil olma şartlarını ortaya koyarken insanların, kişisel hakları ve özgürlükleri konusunda bilgi ve fikir edinmesini sağlıyor.

FİZİKİ KOŞULLARIN DEĞİL, YARGILAMANIN MÜKEMMELLİĞİ

Demokrasiyi, insan haklarını, özgürlükleri ve âdil adaleti tehdit eden ya da en hafif deyişle kendi rejiminin bekası için uygun hâle getiren liderler ve yönetimlerin günden güne sesini yükselt-

Âdil yargılamanın güçlü şekilde savunulabilmesi ve ihlallerin belirlenmesi için bilgiler ve vaka örneklerinin yer aldığı kılavuz, her şeyden önce bir hukuk metni.

tiği bir dönemde yaşıyoruz. Dolayısıyla hak ve yargılanma bilinci gitgide önem kazanıyor. Uluslararası Af Örgütü'nün yayımladığı kılavuzdaki bilgiler bu nedenle dikkatle okunmalı.

Âdil yargılamanın güçlü şekilde savunulabilmesi ve ihlallerin belirlenmesi için bilgiler ve vaka örneklerinin yer aldığı kılavuz, her şeyden önce bir hukuk metni. Öte yandan kılavuz, hepimizi bunları düşünmeye ve yorumlamaya çağırdığı için bir hukuk felsefesi metnine dönüşüyor, yargılayan ve yargılananların hiç unutmaması gereken temel ilkeyi hatırlatıyor: “Herkes hukuka uygun bir şekilde ve âdil yargılanmanın asgari gereklerini sağlayan yargı süreci sonucunda mahkûm edilmedikçe masum sayılma ve masum muamelesi görme hakkına sahiptir.”

Uluslararası Af Örgütü Türkiye Savunuculuk ve İHE Program Direktörü Ruhat Sena Akşener'in, kılavuzun Türkçe baskısına yazdığı önsözdeki ifadeler, hem kitaptaki bilgilerin hem de metnin ana fikri âdil yargılanmanın ne denli önemli olduğunu anımsatıyor bir kez daha: “Adaletsizlikle ve insan hakları ihlalleriyle mücadelede, bugün sadece hukuk insanları, avukatlar, sanıklar ve yargı organları değil, hak mücadelesi yürüten insan hakları savunucuları tarafından da âdil yargılanma hakkının ve süreçlerinin evrensel olarak ne ifade ettiğinin anlaşılması elzem bir nokta. Günümüzde özellikle siyasi nitelikteki duruşmaların, hak ihlallerine zemin hazırlamasının bu kadar yaygınlaştığı, bunun tüm dünyada görülen bir sorun olmaya başladığı bir noktada, bu hakkın detaylarıyla bilinmesi ve bu yolla gerçekleştirilen savunuculuk faaliyeti, insan hakları mücadelesinin en önemli ayaklarından birini oluşturuyor.”

Uluslararası Af Örgütü - Adil Yargılanma Kılavuzu,
Kolektif, Çev: Evrim Durmaz,
272 syf., Ayrintı Yayınları, 2020.

Uluslararası Af
Örgütü Türkiye
Savunuculuk ve
İHE Program
Direktörü Ruhat
Sena Akşener'in,
kılavuzun Türkçe
baskısına yazdığı
önsözdeki
ifadeler, hem
kitaptaki bilgilerin
hem de metnin
ana fikri âdil
yargılanmanın
ne denli önemli
olduğunu
anımsatıyor bir kez
daha...

Akşener'in vurguladığı bir başka nokta, yasalar ve yargılamanın yapıldığı fiziki koşullar ne kadar “mükemmel” olursa olsun, “suç isnat edilen kişi, uluslararası normlara uygun yani âdil biçimde yargılanmıyorsa o ülkede adaletten söz edilemeyeceği.”

HUKUK VE ADALET HATIRLATMASI

Hakkaniyet ve adalet vurgusuyla altı çizilen âdil yargılanma kavramı ile her satırında bağımsızlığa ve tarafsızlığa yapılan göndermelerin buluştuğu kılavuzun ağırlık noktasını şu ifadeler oluşturuyor: “Bir suç isnadı ile yargı önünde bulunan birey, devlet mekanizmasıyla karşı karşıya gelir. Bir suçla itham edilen kişiye yönelik tutumlar, o devletin bireysel haklara ve hukukun üstünlüğüne ne kadar saygı gösterdiğine dair somut bir veri sağlar. Her ceza yargılaması, devletin adalete bağlılığını ve insan haklarına saygısını sınavdan geçirir. Bu bağlılık, bir kimsenin terör eylemleri, insanlığa karşı suçlar, savaş suçları veya iktidar sahiplerinin güvenliğine yönelik fiiller gibi bir toplumun güvenliğini tehdit eden suçlarla itham edilmesi durumunda daha da sıkı bir sınavdan geçirilecektir. Her hükümetin, uluslararası hakkaniyet ölçütlerine saygılı bir şekilde, suç işleyenleri bağımsız, tarafsız ve yetkili mahkemelerin önüne çıkarma sorumluluğu vardır. Söz konusu suç ne olursa olsun, insanlar âdil olmayan şekillerde yargılanırsa sanık, mağdur veya kamu açısından adalet tesis edilemez.”

Bütün bunları, kişiyi hakkında yürütülen soruşturma ve kovuşturmayla yani kendisine yöneltilen suçlamayla ilgili bilgilendirme, hukuki yardım alma, kısa sürede hâkim karşısına çıkarılma, itiraz, insani koşullarda tutulma ve kötü muamele görmeme, kanun ve mahkemeler önünde eşitlik gibi haklarının korunması tamamlıyor.

Uluslararası belge ve sözleşmelerdeki âdil yargılanma tanımında yer alan, hem kişinin kanunlar önündeki durumunu hem de ceza yargılamasının işleyişinin nasıl olması gerektiğini ortaya koyan, sanık ve savcılık arasında “silahların eşitliğinin sağlanması” ilkesi, kılavuzda anlatılmak istenenlerin âdeta bir özeti gibi.

Uluslararası belge ve sözleşmelerdeki âdil yargılanma tanımında yer alan, hem kişinin kanunlar önündeki durumunu hem de ceza yargılamasının işleyişinin nasıl olması gerektiğini ortaya koyan, sanık ve savcılık arasında “silahların eşitliğinin sağlanması” ilkesi, kılavuzda anlatılmak istenenlerin âdeta bir özeti gibi. Bir başka deyişle kılavuzdaki bilgiler, yargılanan kişinin “asgari güvencelerine” ve bunun kişisel güvencelerin toplamından daha geniş olduğuna işaret ediyor.

Günümüzde pek çok ihlale karşı “silahların eşitliği” ilkesi, kılavuzda en arı duru ve ayrıntılı şekilde açıklanmış: “Savcılığın devletin bütün çarklarını arkasına aldığı ceza yargılamalarında ‘silahların eşitliği’ ilkesi, sanığın kendisini savunma hakkının temel güvencesidir. Bu ilke, savunmanın iddia makamıyla eşit temelde kendi argümanlarını hazırlayıp sunması ve mahkeme önünde sunulan argümanlara ve delillere itiraz edebilmesi için gerçek bir imkân sağlar. ‘Silahların eşitliği’ ilkesine göre, savunma için yeterli zaman ve kolaylıklara sahip olma hakkı ve maddi bilginin savcılık tarafından açıklanması gerekir. Ayrıca hukuki yardım, delillere itiraz, tanık çağırma, soru sorma ve duruşmada hazır bulunma hakları da bu ilkenin gereklilikleridir.”

Uzun lafın kısası: Pek çok dava sürecinde göz ardı edilen masumiyet karinesine ve çiğnenen âdil yargılanma hakkına dair geniş hukuki bilgilerin yer aldığı kılavuz, adaletin âdilliği için gerekli şartları uluslararası sözleşmelere dayanarak ortaya koyarken yargılananlara ama daha çok yargılayanlara hukuku ve adaleti hatırlatıyor.

Üst zümre ile sokaklar aynı sayfada: İtalyan Rönesansı'nın Kısa Tarihi

Virginia Cox'un kaleminden 'İtalyan Rönesansı'nın Kısa Tarihi', İletişim Yayınları tarafından okurla buluştu. 'İtalyan Rönesansı'nın Kısa Tarihi', hâlâ göz kamaştıran bu geleneği olabildiğince geniş sınırlar dahilinde, ideolojik ve toplumsal perspektifle ele alırken; onun geçmişini ve yarınını, üst zümresini ve sokaklarını birbirine eklemliyor.

büşra uyar

Bugün sanatta “kusursuz bir yenilik” arayışında olduğunuzu söyleyin, size sanki sözleşilmiş gibi, aynı geçmişi göstereceklerdir. Sanat yolculuğuna henüz çıkmış olmanız ya da fazlasıyla yol almış olmanız da fark etmez üstelik. Sanatın her dalı için de geçerlidir bu. -Neredeyse ürkütücü- derecede büyüleyici ve eksiksiz mimari ve resmin, edebiyat yolculuğunda her daim karşınıza çıkacak eserlerin diyarı ve bugünün de sığınağıdır Rönesans. Karantina sürecinde tekrar hayret ettiğimiz ve sığındığımız Decameron’u, herhangi bir cehennemi anlamak için illa ki kat kat arşınlamamız gereken Dante’nin cehennemini düşünün hele!

Rönesans’ın her insanın genel kültür sınırları içerisinde az ya da çok, lakin önemli bir yer edinmesi gerekir, başka türlü entelektüel okuryazarlık durmadan sekteye uğrar. Tam da bu şartın getirdiği baskıyla ve dönemselleştirmenin ıskaladıklarıyla Rönesans, “kestirilemez” bir hal alır: Bu dönem nereyi kapsıyor, nerede başlayıp nerede bitiyor? Sanat akımları için sıkça söylenen “yeni gelen akım, kendinden öncekini reddeder” kuralına uyuyor mu? Kendinden önce bir şey yoksa, -kelime anlamıyla- ne, nasıl yeniden doğuyor?

İletişim Yayınları’ndan çıkan ‘İtalyan Rönesansı’nın Kısa Tarihi’, tam da bu sorularla sınırlarını belirleyen, son derece keyifli ve nitelikli bir çalışma olarak okurla buluşuyor. “Kısa Tarih” serisinin son halkasını oluşturan kitap, Rönesans’ın ucu açık tarihinde kendine yeni sınırlar çizip, bu sınırlar içerisindeki alanı başarıyla dolduruyor. Virginia Cox bu noktada son derecede isabetli tercihlerde bulunuyor. Rönesans’ın “kültürel akım” anlamına odaklanarak kolları sıvayan Cox, belli başlı sanatçıları kronolojik olarak sıralayarak, alışılmış bir katalog oluştur-

Uluslararası belge ve sözleşmelerdeki âdil yargılanma tanımında yer alan, hem kişinin kanunlar önündeki durumunu hem de ceza yargılamasının işleyişinin nasıl olması gerektiğini ortaya koyan, sanık ve savcılık arasında “silahların eşitliğinin sağlanması” ilkesi, kılavuzda anlatılmak istenenlerin âdeta bir özeti gibi.

mayı amaçlamıyor. Yazar, kitabı bir geleneği tanıtmaktan ziyade anlamaya yönelik biçimde kurgularken, belki her bölümle ayrı bir sosyal bilimler araştırmasının da kapılarını aralıyor. Böylece ‘İtalyan Rönesansı’nın Kısa Tarihi’, Rönesans’a dair bir “sehpa kitabı” olmanın çok ötesine geçiyor.

Cox, çalışma boyunca, -belki de- konu edindiği geleneğin anatomi çalışmalarına öykünecek harika bir akademik anatomi oluşturuyor. Bu noktada “Ne? Nerede? Ne Zaman? Kimin?” ve “Rönesans ve Antik” bölümlerinin, kitabın iskeletini oluşturan bölümler olduğu söylenebilir. Zira ilk bölümde Cox, İtalya’nın bölünmüşlüğü ve çeşitliliği ekseninde kronolojik bir iskelet oluştururken, genelgeçer dönemseliştirmenin ıskaladıklarını da çalışmanın sınırlarına başarıyla dahil ediyor. İkinci bölüm ise edebiyat, düşünce ve sanat tarihindeki “miras”ın bu yeni dönemi nasıl beslediğini, bu yeni kültürel hareketin kendi içinde, kendisine miras kalan din ve felsefenin sorularını nasıl cevapladığı ve nasıl yeniliğe yönlendiğini konu ediniyor.

“Rönesans Adamı” ve “Rönesans Kadınları” bölümleriye şüphesiz, ‘İtalyan Rönesansı’nın Kısa Tarihi’nin en ilgi çekici bölümleri. “Rönesans Adamları” bölümü, hemen her sanat tarihi dersinde hiyerarşik bir yapı içinde anlatılan “tüccar”, “saraylı” ve “sanatçıyı”ya ideolojik ve toplumsal bir perspektif kazandırıyor. Bunu yaparken Cox, kaskatı bir üçgen yapıda yalnızca bu üç kültürel tipi ele almak yerine, mümkün olan en geniş zemine ulaşmaya çalışıyor. Bu noktada ‘İtalyan Rönesansı’nın Kısa Tarihi’, adı her daim önem taşıyan ressam, heykeltıraş ve yazarların yanı sıra aşçıların, saray soytarılarının, cücelerin, küçük sanatkârların ve sokak sanatçılarının da çalışması oluveriyor. “Röne-

İtalyan Rönesansı’nın Kısa Tarihi, Virginia Cox, Çev: Cumhur Atay, 288 syf., İletişim Yayıncılık, 2020.

Cox, çalışma boyunca, -belki de- konu edindiği geleneğin anatomi çalışmalarına öykünerek harika bir akademik anatomi oluşturuyor.

sans Kadını” ise, Aristotelesçi kadın fikriyle Ortaçağ’ın harmanladığı kadın fikrinin, İtalyan Rönesansı öncesi toplumsal cinsiyeti nasıl şekillendirdiğini ve yeni geleneğin kadını nasıl yeniden şekillendirdiğini konu ediniyor. Bu bölüm özellikle, hâlâ yolun çok başında olan feminist sanat tarihi eleştirisine de harika yola çıkış noktaları bahşediyor.

İletişim Yayınları’ndan çıkan ve dilimize Cumhuriyet Atay tarafından kazandırılan ‘İtalyan Rönesansı’nın Kısa Tarihi’, hâlâ göz kamaştıran bu geleneği olabildiğince geniş sınırlar dahilinde, ideolojik ve toplumsal perspektifle ele alırken; onun geçmişini ve yarınını, üst zümresini ve sokaklarını birbirine eklemiyor. Virginia Cox farklı bir yol izlemek istiyor, Rönesans’ı alışagelmış sahne ışıklarından ziyade, sorgu ışıklarının tam altına yerleştiriyor. Ulaşılan sonuç farklı, daha ayrıntılı ama bir o kadar da aynı: Zira İtalyan Rönesans’ı hangi ışık altında olursa olsun, bir şekilde büyüleyici görünmenin bir yolunu buluyor.

İnsanın kötülüğünün sınırları: Bebek Hitler'i öldürür müydünüz?

Julia Shaw'ın son kitabı 'Kötülük / İnsanlığın Karanlık Tarafının Ardındaki Bilim', Say Yayınları tarafından raflarda yerini aldı. Shaw, 'Kötülük / İnsanlığın Karanlık Tarafının Ardındaki Bilim' ile okuruna ne kadar kötü olabileceğinin ve insanın içindeki kötülüğün sınırlarını kavrayabilmesinin yollarını aralıyor.

soner sert

Julia Shaw'ın son kitabı 'Kötülük / İnsanlığın Karanlık Tarafının Ardındaki Bilim' günümüz insanının tanımlamaya/kodlamaya/anlamaya çalıştığı ve bu uğraş sırasında Shaw'ın deyimiyle kısmi hatalar yaptığı kötülük kavramı üzerine bir çalışma.

Henüz genç yaşta olmasına rağmen, psikoloji alanında yaptığı çalışmalarla tanınan ve başta British Columbia Üniversitesi, Bedfordshire Üniversitesi ve Waterloo Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışan Julia Shaw, şu günlerde University College London'da Psikoloji Bölümü'nde öğretim üyesi olarak eğitim veriyor ve sahte bellek kavramı üzerine araştırmalarda bulunuyor.

Çağdaş psikoloji araştırmaları üzerine kitaplar yayımlayan Say Yayınları tarafından yayımlanan Julia Shaw'ın son kitabı 'Kötülük / İnsanlığın Karanlık Tarafının Ardındaki Bilim' günümüz insanının tanımlamaya/kodlamaya/anlamaya çalıştığı ve bu uğraş sırasında Shaw'ın deyimiyle -kısmi hatalar yaptığı- kötülük kavramı üzerine bir çalışma. Her insanın kendisini iyi olarak nitelediği ve kimsenin kendine kötü kulpunu yapıştırmadığı şu günlerde yazar, okuruna ne kadar kötü olabileceğinin ve insanın içindeki kötülüğün sınırlarını kavrayabilmesinin yollarını aralıyor. Sıradan, standart ve nesnel kötü tanımlamasından ziyade, okuruna bir keşif yolculuğu vaat eden Shaw'ın eseri, güçlü bir düşünce kitabı olma iddiasında.

Kötülük,
Julia Shaw, Çev: Funda Sezer,
312 syf., Say Yayınları, 2020.

Bu bağlamda Nietzsche'den ve onun kötülük tanımlamasından hareket eden Shaw, insanın bir şeyi kötü olarak nitelediği andan itibaren, "o şeyin" kötü olduğu düşüncesine ulaşıyor. Bu sırada, kendini yine "kutsal" ve "iyi" olarak gören insanın paradoksuna odaklanan yazar, çalışmasının "insanın ikiyüzlülüğünün, kötülüğün saçmalığının, sıradan deliliğin ve empatinin incelenmesi"ni odağa aldığını söylüyor. Bunu yaparken tarihsel bilgileri sıralamak yerine, okura doğru soruları sormayı amaçlayan yazar, kötülüğün anlaşılmadığı noktada "canavarlaştırma"nın başladığını ve bunun birtakım köprüleri tamamen yıkmak olduğunu iddia ediyor. Ona

Yazar, hazırladığı çalışmanın felsefi ya da dini bir karşılığının olmadığını öne sürüyor. Ahlaki bağlamda da bir karşılığının olmadığını, kimseyi cezalandırmayı amaçladığını ve kötülük reçetesi çıkarmadığını söylüyor.

göre kötülüğü anlamak için çaba gösterilmesi gerekiyor.

Bu noktada, kötülük bağlamından koşulsuz bir şekilde yapılan tanımlamaların insanı tek bir prototipe dönüştürdüğünün, örneğin bir şey çaldığı bilinen bir bireyin, o andan itibaren bütün erdemlerinden soyutlanarak sadece hırsız olarak nitelenmesinin üzerinde Shaw, bu yaklaşımın bariz bir kötülük olduğu üzerinde duruyor.

(Sıradan) insanın kötülüğünün sınırlarını belirleyebilmek için, “Bebek Hitler’i öldürür müydünüz?” sorusunu soran yazar, verilecek her iki cevabın da ayrıca okumasını yapıyor ve insanın çelişkili ve derin ruhunu kavramaya çalışıyor. Bu sebeple birçok yerde, kötülüğün yahut kötünün bir tanımlamasını veya “kötü insanların/insanlığın” bir şemasını çıkarmak yerine, direkt olarak alıcısına ulaşmayı hedefliyor: “Başka insanların günahlarına dair belirli örnekleri sizinle çekıştirmek yerine, bu kitapla sizin kendi düşünce ve eğilimlerinizi anlamanızı sağlamayı umuyorum.”

Bu düşünceler ışığında yazar, hazırladığı çalışmanın felsefi ya da dini bir karşılığının olmadığını öne sürüyor. Ahlaki bağlamda da bir karşılığının olmadığını, kimseyi cezalandırmayı amaçladığını ve kötülük reçetesi çıkarmadığını söylüyor. Ona göre bu kitap, dolaylı ya da dolaysız bir şekilde kötülük yapan birini ya da bir kavram olarak kötülüğü anlamaya yönelik bir çalışma olmayı amaçlıyor.

Ona göre bu kitap, dolaylı ya da dolaysız bir şekilde kötülük yapan birini ya da bir kavram olarak kötülüğü anlamaya yönelik bir çalışma olmayı amaçlıyor.

Shaw, kötülük kavramını tanımlayabilmek için kitapta pek çok kavram ve kişi üzerinden hareket ediyor. Hitler, Naziler, pedofiller, seri katiller, tecavüzcüler ve etiği hiçe sayanlar, bu kitabın özneleri. Bu kavram ve kişilerden hareketle yazar, okurunu düşündürmeyi ve sorular sordurmayı amaçlıyor.

Yazar çalışmasında, “sahte bellek” üzerine yaptığı araştırmalardan da besleniyor ve bu durumun kötülük üzerinde belirleyici olduğunu söylüyor. Karşılaştığı bir örnek üzerinden, birinin “kötülüğe uzanan” yolculuğunu anlatan yazara göre, insan zihni tıpkı Vikipedi sayfaları gibidir, “yapılandırılabilir ve yeniden yapılandırılabilir.”

‘Kötülük / İnsanlığın Karanlık Tarafının Ardındaki Bilim’, günceli kavramak, bugünün insanı tanımlamak için güzide bir kitap.

Caz Çağı'nın kadınları ve erkekleri

Delidolu Yayınları tarafından okura sunulan ve Türkçeye ilk kez Başak Bekiçli tarafından çevrilen öykülerinden bir seçki olan Yarın Berbat Bir Gün, Doroth Parker'ın o dönemki meseleleri edebiyatla harmanlamasının yanı sıra kadın-erkek ilişkilerine ironik ve eleştirel bakışını yansıtıyor.

ali bulunmaz

Kıta Avrupası'ndan esen varoluşçuluk rüzgârı, ABD'ye gücü zayıflayarak ulaşırken orta sınıfın büyümesi, alkol yasağıyla beraber yeraltı barlarının çoğalması, dans, otomobil gezileri, radyodan ve kulüplerden yükselen caz ezgileri, eğlenceler ve ev partileri bir özgürlük alanı yaratarak bireyselliğin güçlenmesini sağlamıştı.

1918-1939 arasında, hemen her ülkede olduğu gibi ABD'de bocalamalar yaşanıyordu. Bazı tarihçiler bu yılları “erginleşme” dönemi, bazıları da Birinci Dünya Savaşı'ndan sağ salim eve dönen askerlerin öncülüğünde yeni yaşam standartlarının arandığı bir tarih aralığı diye nitelemişti. Kadınların başkaldırısından siyahların hak mücadelesine, aşkın ve cazın sokaklarda boy gösterişinden yitik kuşağın serpilişine ve köyden kente göçle birlikte yaşanan kimlik kargaşasına kadar pek çok belirleyicisi ve taşıyıcısı vardı iki savaş arası dönemin.

Kıta Avrupası'ndan esen varoluşçuluk rüzgârı, ABD'ye gücü zayıflayarak ulaşırken orta sınıfın büyümesi, alkol yasağıyla beraber yeraltı barlarının çoğalması, dans, otomobil gezileri, radyodan ve kulüplerden yükselen caz ezgileri, eğlenceler ve ev partileri bir özgürlük alanı yaratarak bireyselliğin güçlenmesini sağlamıştı.

Zenginleşen üst ve orta sınıflar karşısında kültürel isyanların fitilini ateşleyip fikirlerini hür biçimde ifade ederek adını duyurmaya başlayanlardan olan Gertrude Stein, dönemin ruhunu ve edebiyatını “şimdiki zamanın sonsuzluğu” diye tarif etmişti.

Stein'in bahsettiği eğlenceli ve bireyin öne çıktığı bu dönemde şekillenen yaşam biçimini ve hayalleri, İkinci Dünya Savaşıyla başlayacak şiddet dolu hareketliliğe dek etkisini sürdüren ve Büyük Buhran adıyla anılan 1929 ekonomik krizi yıkmıştı. Toplumsal yaşamı bir kez daha altüst edip sosyal ilişkileri yıpratın bu dönemde, hem nobranlıkla ve maddi olanaksızlıklarla ruhsal çöküntü meydana gelmişti hem de ironik biçimde hümanizm öne çıkmıştı.

Çalkantılı zaman diliminde, sözünü sakınmayan eleştirmen ve öykücü Dorothy Parker, Caz Çağı yazarı olarak nam salmıştı.

İşte bu çalkantılı zaman diliminde, sözünü sakınmayan eleştirmen ve öykücü Dorothy Parker, Caz Çağı yazarı olarak nam salmıştı. Eleştirel metinleri yüzünden çalıştığı dergilerden kovulan, “Büyük Sarışın” öyküsüyle 1929’da O.Henry Ödülü’nü kazanan Parker, hareketli şehir hayatına ve yaptığı seçimler nedeniyle kişilerin yaşadığı hayal kırıklıklarına yer verdiği öyküleriyle adından söz ettirmişti. İkiyüzlülük, cehalet, zaaflar, aşağılık kompleksleri ve absürtlükler ise yazarın öykülerindeki diğer temalardı.

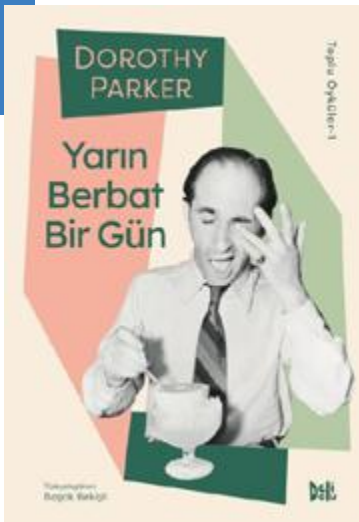
Türkçeye ilk kez çevrilen öykülerinden bir seçki olan Yarın Berbat Bir Gün, Parker’ın o dönemki meseleleri edebiyatla harmanlamasının yanı sıra kadın-erkek ilişkilerine ironik ve eleştirel bakışını yansıtıyor.

BAŞLANGIÇLAR VE SONLAR

Parker’ın öyküleri, yeni bir yaşam vaat eden ABD’de, Birinci Dünya Savaşı sonrası filizlenen taze alışkanlıkların ve “Amerikan Rüyası”nın kültürel ve ekonomik nüvelerinin bulunduğu dönemden izler taşıyor.

Öyküleri dikkatle okuduğumuzda, Parker’ın daha çok kadın-erkek iletişimine ve iletişimsizliğine yoğunlaştığını fark ediyoruz. “Eski usule göre yetişmiş” kadınların ve erkeklerin, yeni alışkanlıklara ve yaşama uyum sürecindeki gerginliği, bahsi geçen iletişimin ve iletişimsizliğin derinliğini belirliyor.

Mutlu başlayan, âdeta “ideal” olan ve evliliğe evrilen birlikteliklerin, aniden ve anlamsızca bitişinin beraberinde getirdiği şaşkınlıklarla şekillenen hayata dair izler de bulunuyor öykülerde. Bu şaşkınlığa, çiçek gibi ilişkilerin kötü bir

Yarın Berbat Bir Gün, Dorothy Parker, Çev: Başak Bekiçli, 280 syf., DeliDolu Yayınları, 2020.

Türkçeye ilk kez çevrilen öykülerinden bir seçki olan *Yarın Berbat Bir Gün*, Parker'ın o dönemki meseleleri edebiyatla harmanlamasının yanı sıra kadın-erkek ilişkilerine ironik ve eleştirel bakışını yansıtıyor.

sona nasıl ulaştığını anlama uğraşı eşlik ediyor. Gün geliyor, zihinlerde “Biz daha önce ne yapıyorduk?” sorusu dolaşıyor ve yanıtlar can sıkımaya başlıyor: “Kadın, evlenmelerinden önce, nişanlı oldukları zaman ne konuştuklarını hatırlamaya çalıştı. Hiçbir zaman birbirlerine söyleyecek fazla bir şeyleri olmamış gibi geliyordu ona. Fakat o zamanlar bu konuda pek endişelenmemişti; hatta flört dönemlerindeyken doğru kişiyi bulmanın tatminini hissetmişti, zira her zaman gerçek aşkın açıkça ifade edilemeyen bir şey olduğunu duymuştu. Sonra, öpüşme ve diğer şeyler gibi insanın zihnini sürekli meşgul edecek durumlar söz konusu olmuştu. Fakat gerçek evliliğin de aynı derecede suskunluk içinde geçtiği ortaya çıkmıştı. Hem yedi yıldan sonra, akşamları vakit geçirmek için öpücüklerle ve geri kalan şeylere bel bağlayamazdınız.”

Parker, üslubunun temel taşı olan ironiyle kadın-erkek ilişkisindeki iletişimden ve iletişimsizlikten doğan trajikomik çekişmeleri, gerilimleri ve kavgaları akıcı bir şekilde öyküleştiren bir dekorasyon tartışması veya uzun soluklu ilişkilerin sıradanlaşmasına dair ayrıntılara yer veriyor.

‘DOROTHY PARKER BERBAT BİRİ’

Öykülerdeki karakterlerin dikkat çeken özelliklerinden biri, hayatlarındaki eksiklikler ve fazlalıklar üzerinden tartışmalara girip gerginlikler yaşaması. Sıkılganlıklar, kaçma isteği ve arayışlar, Parker'ın metnindeki varoluşçu öğelerden bazıları.

1920'lerin savaş sonrası yaşamın tekrar kurulmaya çalışıldığı tereddütlü ortamında, birbirine odaklanan kadınların ve erkeklerin ilişkilerinden hareketle kaleme aldığı öykülerde Parker,

Öykülerdeki karakterlerin dikkat çeken özelliklerinden biri, hayatlarındaki eksiklikler ve fazlalıklar üzerinden tartışmalara girişip gerginlikler yaşaması. Sıkılganlıklar, kaçma isteği ve arayışlar, Parker'ın metinlerindeki varoluşçu öğelerden bazıları.

dönemin ruhunu, diyaloglarla ve satır aralarında yansıtıyor okura. Bununla beraber, kadın ve erkek karakterler, 1920'lerin nezaketiyle birbirini gözlemliyor, davranışlarını tartıyor ve karşı tarafı zihninde bir yere oturtmaya çalışıyor.

Âşık olduğu kişi için endişelenenler, aşktan sıkılanlar, aşkı arayanlar veya tüketenler, “insanları tanımadan önce onlara tatlı davranmanın kolay olduğunu” düşünenler, bu gözlem ve birbirini tartma sürecinin taşıyıcısı hâline getiriyor yazar tarafından. İşini sevgilisinden daha çok önemseyenlerin yanı sıra evliliği, duyguları değil de aynı evi paylaşmaya dönüştürenler ve hislerini birbirine doğru düzgün ifade edemeyenler, 1920'lerin ABD'sinden ve yazarın satırlarından bugüne sesleniyor.

Parker, an geliyor karakterlerinden birine kendi dedikodusunu yaptıran cümleler kurduruyor: “Siz Dorothy Parker'la tanıştınız mı? Nasıl biri? Ah, berbat biri. Tanrım, fena biri. Bütün akşam bir köşede oturup surat asar, asla ağzını açmaz. Hayatında görüp görebileceğin en aptal kadın. Biliyor musun, yazdıklarının tek kelimesinin bile kendisine ait olmadığını söylüyorlar. Aşağı Doğu Yakası'ndaki bir apartmanda kiracı olarak yaşayan zavallı, ufak bir adama bunları yazması için haftada on dolar ödediğini ve sadece üzerine imzasını attığını söylüyorlar. Adamcağız, o zavallı çırak, kötürüm bir anne ve beş kardeşin geçimine destek olmak için bunu yapmak zorunda; gündüzleri de ilik açıyor. Ah, o kadın berbat biri.”

Parker'ın öykülerinde iki tip insan var: İlki, “Amerikan Rüyası”nın temellerinin atıldığı dönemi “hakkını vererek” yaşayanlar, görünüşe gerçekten daha çok önem atfedenler ve yüzeyselliğin çekimine kapılanlar. İkincisi ise eylem ve seçimlerinin bedelini ödeyip kendisiyle hesaplaşırken düş kırıklıklarından mustarip, eşiklere takılan ve eski ile yeni arasında sıkışanlar.

ÖYKÜLERDEKİ İKİ TİP İNSAN

1920-1933 arası, ABD’de içki yasağı uygulandığı ve kaçak mekânlarda gizli eğlencelerin düzenlendiği dönemlerde yakınlaşan kadınlar ve erkekler, çıkara dayanan birliktelikler, tek sözcükle başlayan ya da biten aşklar, içten pazarlıklı ve körlemesine sevdalar da Parker’ın öykülerinde öne çıkanlar arasında.

Dertlerle, bunalımlarla, tortularla, anlık öfkelemlerle ve mutluluklarla harmanlanmış, biraz da sürüklenişle yoğrulan hayatları ve ilişkileri öyküleştiren Parker; bir adama duyduğu hayranlığı tüm çıplaklığıyla ifade edip sonra hayal kırıklığına uğrayan kadınları ve benzer duygular yaşayan erkekleri, talihsiz kelime ve cümlelerin belirlediği hayatlarıyla çıkarıyor karşımıza.

Parker’ın öykülerinde iki tip insan var: İlki, “Amerikan Rüyası”nın temellerinin atıldığı dönemi “hakkını vererek” yaşayanlar, görünüşe gerçekten daha çok önem atfedenler ve yüzeyselliğin çekimine kapılanlar. İkincisi ise eylem ve seçimlerinin bedelini ödeyip kendisiyle hesaplaşırken düş kırıklıklarından mustarip, eşiklere takılan ve eski ile yeni arasında sıkışanlar. Kısacası yazar, 1920’ler ABD’sini fona yerleştirip dönemin ilişkiler ağını ve insanların duygu durumlarını resmediyor.

Sosyolojik katarsis: 'Bağımlılık Asla Sadece Bağımlılık Değildir'

Psikiyatr Kültegin Ögel'in 'Bağımlılık Asla Sadece Bağımlılık Değildir' çalışması, İletişim Yayınları tarafından yayımlandı. Ögel bağımlılığa dair genelgeçer blokajları kaldırmak için çalışmasını "Bağımlılığın İçindeki Siyaset", "Yasaklar ve Bağımlılığın Hafife Alınamaz İlişkisi", "Bağımlılığın Sosyal Arka Planı" gibi tematik altı parçada kurgulayarak, bağımlılığı adeta katman katman çözümlüyor.

büşra uyar

Psikiyatr Kültegin
Ögel, bağımlılık
üzerine kafa
yoran isimlerden.
Yıllarını bağımlılık
üzerine
yaptığı çalışmalarla
geçirmiş başarılı
akademisyenin
İletişim
Yayınları'ndan çıkan
'Bağımlılık
Asla Sadece
Bağımlılık Değildir'
çalışması ise
capcanlı, asla
beyni ve bedeni
didaktik bir şekilde
“uyuşturmayan” bir
okuma&düşünme
deneyimi olarak
okuru tetikliyor.

Bağımlılık her daim büyük bir merak konusu olmuştur. “Bir arkadaşının arkadaşının” deneyimleri sohbet esnasında döner durur, kimi zaman da bazı sanat eserlerine ayrı bir ilgi gösterilir sırf bu merakı doyurabilmek için. Aslında çok uzaklara bakmaya da gerek yok; internette son zamanlarda bağımlılarla ya da bağımlı hale getirenlerle yapılan röportajlardan oluşan içerikler revaçta. Yıllar yılı süregeldiği üzere, hep bir katarsis sağlama “ihtiyacı” var ya da bağımlı olmaktan korkulduğu için katarsisle “yetinmek”.

Halbuki bağımlılık yalnızca bağımlısından dinleyebileceğimiz, yalnızca kendisini ve yakınlarını olumsuz etkileyen küçük çaplı bir deneyim olmanın çok ötesinde: Ritüelleri, mekanları, bireyin politik ya da spiritüel duruşunu ya da devletlerin en mühim kalkınma gücünü temellendirebilecek bir etkiye, kültüre sahip. Eh, onun bu gücü de bağımlılık üzerine kafa yoran kimselere, bağımlılığı hemen her açıdan ele alabilme gücünü bahşediyor. İki tarafın da “kârlı” çıktığı bir düşünme sistemi değil de nedir bu!

Psikiyatr Kültegin Ögel, bağımlılık üzerine kafa yoran isimlerden. Yıllarını bağımlılık üzerine yaptığı çalışmalarla geçirmiş başarılı akademisyenin İletişim Yayınları'ndan çıkan 'Bağımlılık Asla Sadece Bağımlılık Değildir' çalışması ise capcanlı, asla beyni ve bedeni didaktik bir şekilde “uyuşturmayan” bir okuma-düşünme deneyimi olarak okuru tetikliyor.

Bağımlılığa sebep olan maddeler yalnızca alt sınıfa musallat olan bir illet, üst sınıfın “hafta sonu kaçamağı” ya da sanatçıyı besleyen “en doyurgan damar” değil elbet. Ögel bağımlılığa dair bu genelgeçer blokajları kaldırmak için çalışmasını “Bağımlılığın İçindeki Siyaset”, “Yasaklar

Yazar, tabulaştırılan her şeyi karanlık, kuytu köşelere kaldırmak yerine bunları adeta bir sorgu ışığının altına koyuyor.

ve Bağımlılığın Hafife Alınamaz İlişkisi”, “Bağımlılığın Sosyal Arka Planı” gibi tematik altı parçada kurgulayarak, bağımlılığı adeta katman katman çözümlüyor. Bu noktada çalışma gerçekten hayret uyandırıcı bir ritim kazanıyor, ki bu aslında söz konusu bağımlılık olduğunda, asla aşına olmadığımız bir şey. Zira alkol, sigara ya da uyuşturucu bağımlılığı söz konusu olduğunda genelde konuşulmaz; konu derhal kapatılmalı, -çok kolaymış gibi- kullanılan madde “derhal” bırakılmalıdır; zaten bu madde tekinsiz bir yerden çıkıp gelmiştir; başka arkadaştan, başka devletten, başka “pis” kültürlerden...

Ögel, bu şemalaşmış konuşma düzenini iki ana yerinden kırıyor. İlk olarak bağımlılığı ve bağımlılık yapan maddeleri, -belki de tabiri hiç caiz olmayan bir şekilde- adeta ecstasy getirişi bir hareketlilikle ele alıyor. Maddeleri, madde bağımlılarını, dağıtıcıları, üreticileri hiçbir şekilde tabulaştırmayan Ögel, bunu yaparken okurun nefsinde de tetiklemiyor. Yazar bu zor dengeyi kurduktan sonra, harika bir işe koyuluyor: Tabulaştırılan her şeyi karanlık, kuytu köşelere kaldırmak yerine bunları adeta bir sorgu ışığının altına koyuyor. Ancak bunu yaparken amacı hırpalarcasına sorgulamak, aşağılamaktan ziyade, anlamaya çalışmak. Zira Ögel ne nihayetinde, sorgu ışığının yarattığı psikolojik baskıdan ziyade, onun her şeyi “fazlasıyla” açık eden gücünü daha değerli buluyor.

‘BAĞIMLILIK BİR KÜLTÜRDÜR VEYA KÜLTÜRDEN OLUŞUR’

Böylece Ögel, sorgu ışığının altında bağımlılığı hemen her açıdan analiz etme, gözlemleyebilme imkânını elde ettikten sonra, eleştiri kadrajını neredeyse 360 dereceye genişleterek, son derece gerekli bir toplum ve sistem eleştirisi

**İletişim
Yayınları'ndan
çıkan 'Bağımlılık Asla
Sadece Bağımlılık
Değildir', trajikomik
bir şekilde herkesin
“sırf meraktan”
okuyabileceği bir
kitap.**

yapıyor. Tarih, siyaset ve sosyolojiye dayanarak çalışmayı ilerleten Ögel, bağımlılık ekseninde birey iktidar ilişkisinin, konulan yasakların, “konulmayan” yasakların, devletlerin yaşatma ve “kurtarma” pratiklerinin peşinden gidiyor. Bunu yaparken ritüeller, mekânlar, “zararsızca” tüketilenler hem akademik hem de “bizden” bir dille anlatılıyor Ögel tarafından. En nihayetinde Ögel, önsözde mükemmelen ifade ettiği üzere, bağımlılığa dair şunu idrak etmemizi istiyor: “Bağımlılık insanidir. Bağımlılık siyasidir. Bağımlılık bir kültürdür veya kültürden oluşur. İçinden ekonomi geçer. Geleneklerle yoğrulur. Tarihtir. Bağımlılığı beynin içinde görebilirsiniz. Bağımlılığın arkası psikolojidir. Bağımlılık itişme ve kakışmaların ortasındadır. Bağımlılık bireydir, ailedir, toplumdur, çevredir. Deneyimdir, sanattır, inançtır, ideolojidir.”

İletişim Yayınları'ndan çıkan 'Bağımlılık Asla Sadece Bağımlılık Değildir', trajikomik bir şekilde herkesin “sırf meraktan” okuyabileceği bir kitap. Başarılı akademisyen bu çalışmasıyla katarsis sağlama ihtiyacını nefis bir düşünme, sorgulama ve eleştirme faaliyetine dönüştürüyor. Sonuç olarak okur, kafasında daha fazla soru işareti ve daha fazla merakla kalakalıyor. Eh, kültürel faaliyetlerin en güçlü bağımlılık belirtileri tam da bu değil midir?

Bağımlılık Asla Sadece Bağımlılık Değildir, Kültegin Ögel,
264 syf., İletişim Yayıncılık, 2020.

‘Tavşanla Yolculuk’ etmekten pişman olmayacaksınız

Benjamin Tienti’nin ‘Tavşanla Yolculuk’ öyküsü Ginko Çocuk tarafından okurlarıyla buluştu. Romanın kurgusunda macera ön plana çıksa da, bu genç okura uzatılmış bir havuç olarak kalmıyor, hayır, Tienti’ye göre hayatın kendisi, ondan kaçmayı büyüüp olgunlaştıran bir macera ve bu bakış açısı romanın her satırına siniyor.

ekin gamze duman

“

Andrea'nın evine konuk oluyoruz. Arada, tavşan Maikel söze karışmaktan geri durmasa da hikâyeyi onun ağzından dinliyoruz.

Portatif bir buzdolabında seyahat eden bir tavşan pek alışılmış bir şey değil. Bir tavşanın roman kahramanı olması da öyle. Ama Benjamin Tienti'nin ilk kitabı 'Salon Salam'ı okumuş olanlar, yazarın alışılmadık ölçüde renkli karakterlere düşkünlüğü konusunda zaten fikir sahibi.

Evet, bu romanın kahramanı bir tavşan. Adı bunu hemen ele veriyor: 'Tavşanla Yolculuk'. Bir yolculuk macerası ile karşı karşıya olduğumuz da sezinliyoruz kapağını henüz açmadan.

Ama sayfaları çevirince önce Andrea'nın evine konuk oluyoruz. Arada, tavşan Maikel söze karışmaktan geri durmasa da hikâyeyi onun ağzından dinliyoruz. Andrea ismi bizi yanıltmasın, o bir oğlan. Yemek yapmaktan ve dünyayı dışarda bırakıp biraz nem biraz da küf kokan eski bir koliye kıvrılmaktan hoşlanıyor. Size biraz çatlak biri gibi mi geldi? En azından Andrea, kendisi için böyle düşünüyor. Küçük bir hayvanat bahçesinden sahiplendiği ihtiyar tavşanı Maikel'in onun için endişelenmesi de bu yüzden olsa gerek. Maikel'e kalsa, Andrea'nın sıkı bir arkadaşına ihtiyacı var. Uzak bir köyde kendine alternatif bir yaşam kurup enerji işleriyle uğraşan annesi artık yanlarında yaşamadığından beri Andrea'nın, bir hastanede anesteziist olarak çalışan babasıyla paylaştığı ev gerçekten de fazlasıyla boş.

Bu durumda neden kapılarını zor durumda olan Suriyeli bir anne kıza açmasınlar ki? Aslında başta Andrea'nın da babasının bu teklifine bir itirazı yok. Ama baba, Arapçadan başka dil bilmeyen Farah'ı ve kendini ifade etmede hiç zorlanmamasına karşın Andrea ile çok farklı dillerden konuştuğunu hemen belli eden kızını Fidaa'yı getirir getirmez sorunlar başlıyor.

Tavşanla Yolculuk, Benjamin Tienti, Çev: Olcay Geridönmez, 220 syf., Ginko Çocuk, 2020.

Yolculuk macerası, tavşan Maikel'e kırık bir bacağa mal olmakla kalmayan onun uyutulmasını da gündeme getiren bu felaketler zinciriyle başlıyor. Andrea, Maikel'i bir portatif buzdolabına koyduğu gibi soluğu trende alıyor.

DUL, SET, DASOT...BAM! Keşke, tekvandocu Fidaa'nın evi çığlıklarla inletmesi Andrea'nın rahatını bozan tek şey olsa. Ama kızın her an odasına dalıp onu karton kutuda yakalama ihtimali de fena halde canını sıkıyor. Üstelik bununla kalmıyor. Fidaa, Andrea'nın büyük bir özenle yaptığı yemeklere de burun kıvrıyor. Hatta baya baya kabalaşıyor. Andrea için bardağı taşıran damla da bu oluyor. Nereden bilsin o taşan damlanın koca bir felaket seline yol açacağını?

İşte, yolculuk macerası, tavşan Maikel'e kırık bir bacağa mal olmakla kalmayan onun uyutulmasını da gündeme getiren bu felaketler zinciriyle başlıyor. Andrea, Maikel'i bir portatif buzdolabına koyduğu gibi soluğu trende alıyor. İstikamet, enerjisinden, daha doğrusu gizil iyileştirme gücünden medet umduğu annesi. Ama trende onu sadece kaçağın peşine düşen polisler değil, polislerin elinden kurtulmasına yardımcı olan Fidaa da bekliyor.

Soluk soluğa okunan, heyecanı doruğa çıkarırken mizahı da ihmal etmeyen yazar, iki çocuğun önüne bin bir engel, birkaç kötücül tip ve her biri şahsı kendine münhasır bir dizi şahane insan çıkarıyor.

Galiba kitabın en güçlü yanı da bu. İki çocukla birlikte biz okurlar da gerçek hayatımızda mutlaka karşılaştığımız ama yakından tanıma fırsatı bulamadığımız, tanısak bile büyük ihtimalle önyargıyla yaklaşacağımız kişilerle içli dışlı oluyoruz. Kaçak gençlerle abur cubur stokunu paylaşan tuvalet görevlisi Lars, Andrea ve Fidaa'ya yardım etmek için polislere gözünü kırpmadan yalan söyleyen TIR şoförü Petra, Maikel'i veterinerine götürmeleri için çocuklara cebindeki son 20 Euro'yu veren...

Benjamin Tienti birçok yazardan farklı olarak, okuruna en yumuşak ve yaralanabilir yönleriy-

İstikamet,
enerjisinden,
daha doğrusu
gizil iyileştirme
gücünden medet
umduğu annesi.
Ama trende onu
sadece kaçağın
peşine düşen
polisler değil,
polislerin elinden
kurtulmasına
yardımcı
olan Fidaa da
bekliyor...

le tanıttığı roman figürlerini orta sınıftan değil, dar gelirli emekçilerden seçiyor. Onları hoş göstermek gibi bir çabaya girmiyor, prototipler yaratmıyor. Bunun yerine küçük detayları konuşturuyor. Dinlenen müzik, tişörtteki sembol ya da sohbet arasında söylenen bir laf, okurun zihninde canlanan karakterlere renk ve soluk kazandırıyor. Aynı tasarruflu yaklaşımı başkahramanlarına şekil verirken de elden bırakmayan Tienti, Andrea'nın hassas ruhunu tarif edebilecek bir dolu sözü sıralamak yerine söylenecek her şeyi ve fazlasını tek bir karton koliye sığdırmayı tercih ediyor.

İyi de yapıyor. Edebiyat çok sözden ziyade, her sözün kendinden fazlasını içermesi, okurun hayalinde dallanıp budaklanması değil midir zaten? Çocuk ve gençler için yazarlar bunu bazen göz ardı etmekle kalmıyor, o yaş grubunun sınırlı evreniyle de gerekçelendirmeye kalkıyor. Oysa Tienti (belki kendi de genç olduğundan) gençlerle göz hizasında yazıyor. 'Salon Salam'dan sonra 'Tavşanla Yolculuk' da onların sınır tanımayan iç dünyasına kapı aralıyor. Romanın kurgusunda macera ön plana çıksa da, bu genç okura uzatılmış bir havuç olarak kalmıyor, hayır, Tienti'ye göre hayatın kendisi, ondan kaçmayı büyüüp olgunlaştıran bir macera ve bu bakış açısı romanın her satırına siniyor.

Hem Andrea hem Fidaa, yolculuklarının sonunda içsel bir yol da kat etmiş oluyor. Genç insanların hayatın önlerine çıkardığı zorluklar karşısında bocalamalarına şefkatle yaklaşan yazar, belli ki kahramanlarına güveniyor ve güçlü ve zayıf yanlarını keşfetmeleri için onlara gereken özgürlüğü tanıyor.

Kısacası, hem ferah hem derin olmayı başaran bu gençlik romanı kesinlikle "iyi ki okudum!" dedirtiyor. Hatta yetişkinler de 'Tavşanla Yolculuk' etmekten pişman olmayacaktır...

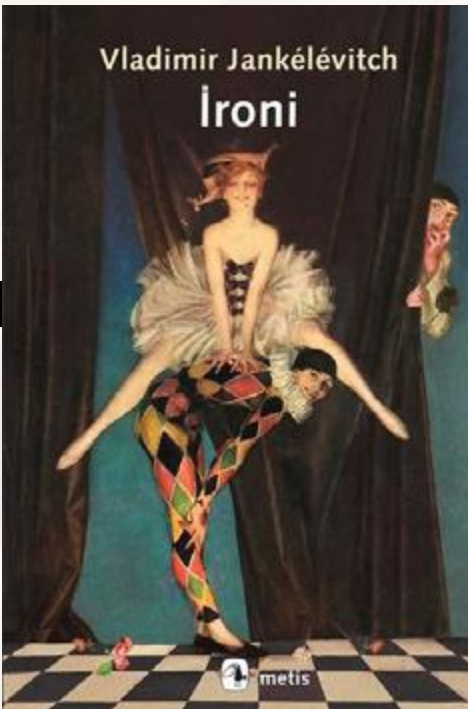
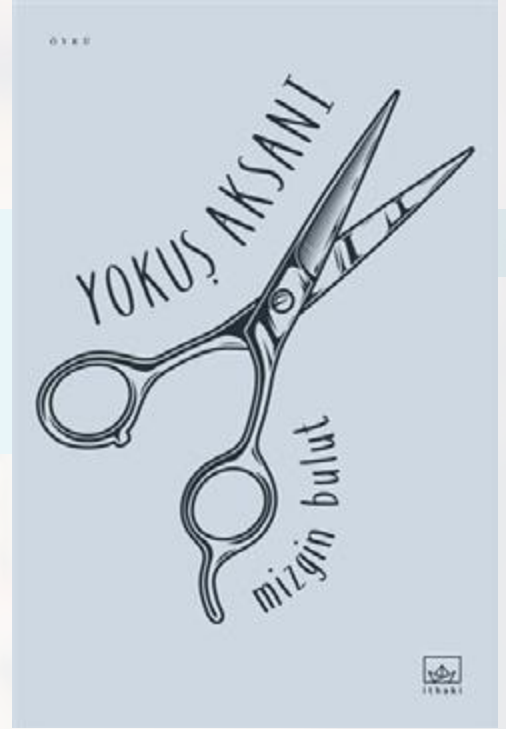

Kalbe Seslenmek Zordur
Roman Dediğimiz Şey

Yazar: **Francis Marion Crawford**
Çevirmen: **Fırat Çakkalkurt**
Yayınevi: **Çınar Yayınları**
Sayfa Sayısı: **56**

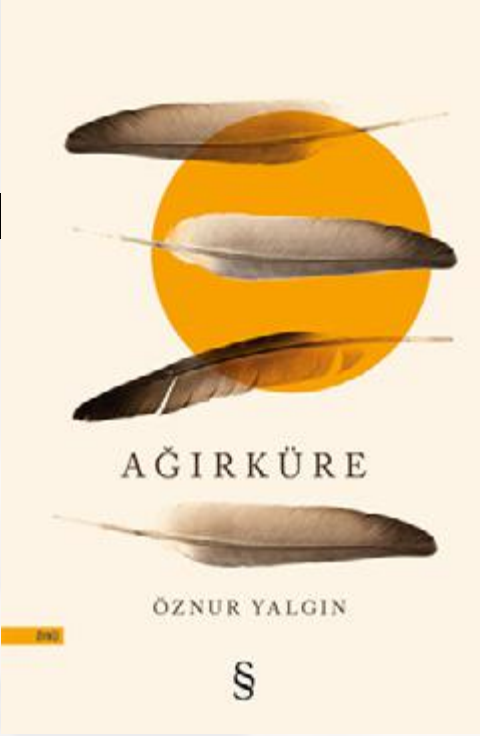
Yokuş Aksanı

Yazar: **Mizgin Bulut**
Yayınevi: **İthaki Yayınları**
Sayfa Sayısı: **80**

İroni

Yazar: **Vladimir Jankelevitch**
Çevirmen: **Yunus Çetin**
Yayınevi: **Metis Yayıncılık**
Sayfa Sayısı: **192**

Ağırküre

Yazar: **Öznur Yalgin**
Yayınevi: **Everest Yayınları**
Sayfa Sayısı: **104**

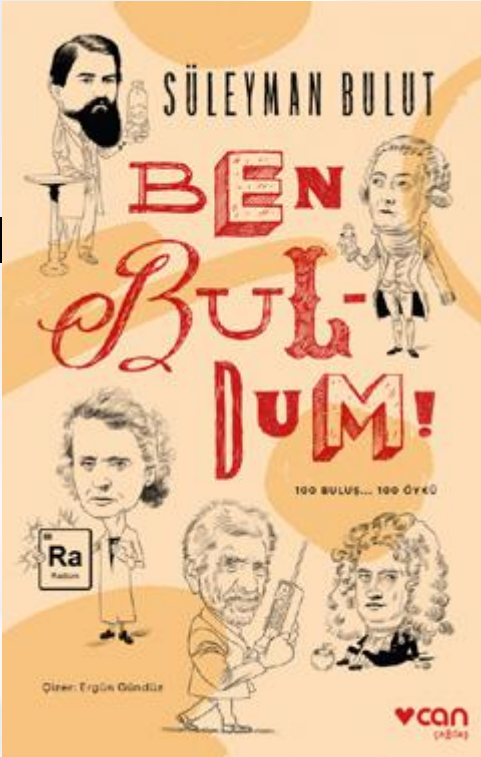
Her Kötü Geceden Sonra

Yazar: **Baran Güzel**
Yayınevi: **Everest Yayınları**
Sayfa Sayısı: **110**

Lojman

Yazar: **Ebru Ojen**
Yayınevi: **Everest Yayınları**
Sayfa Sayısı: **200**

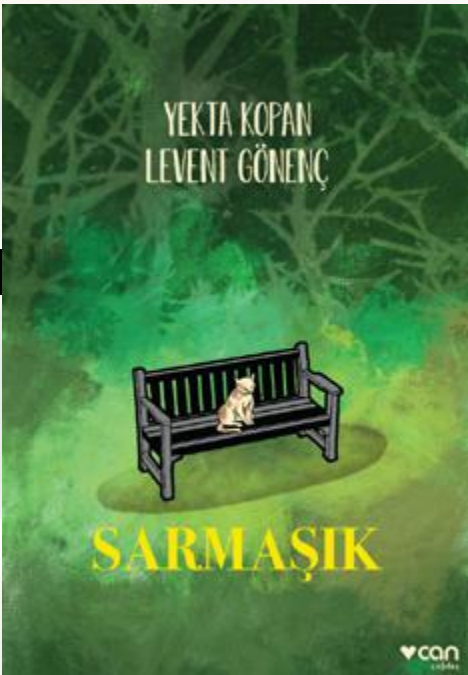
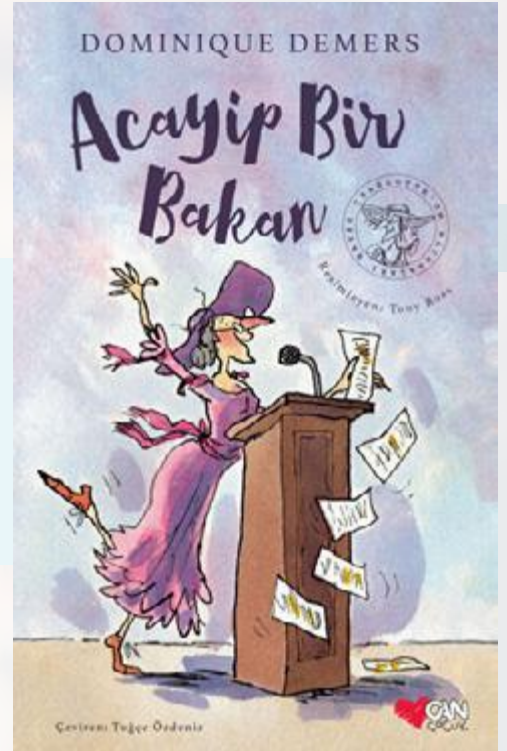

Ben Buldum

Yazar: Süleyman Bulut
Yayınevi: Can Yayınları
Sayfa Sayısı: 232

Acayip Bir Bakan

Yazar: Dominique Demers
Resimleyen: Tony Ross
Çevirmen: Tuğçe Özdeniz
Yayınevi: Can Çocuk Yayınları
Sayfa Sayısı: 72

Sarmaşık

Yazar: Yekta Kopan
Yayınevi: Can Yayınları
Sayfa Sayısı: 160

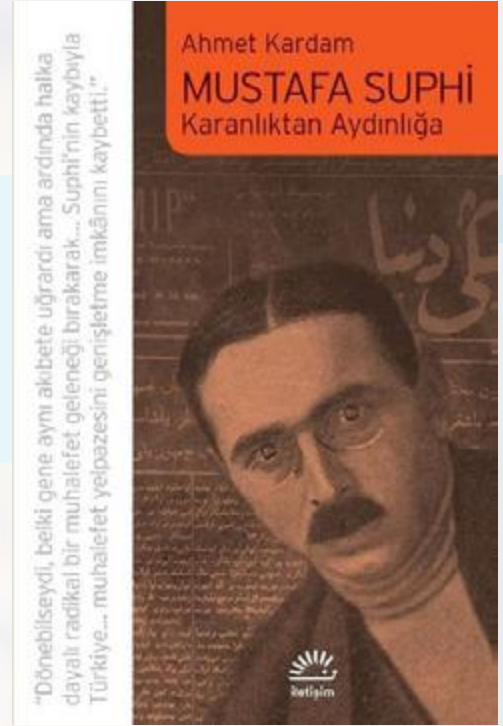

**Terapi Odasında
İyileşen İlişkiler**

Yazar: **Bahar Tezcan**
Yayınevi: **Küsurat Yayınları**
Sayfa Sayısı: **256**

**Mustafa Suphi
Karanlıktan Aydınliğa**

Yazar: **Ahmet Kardam**
Yayınevi: **İletişim Yayıncılık**
Sayfa Sayısı: **408**

Deli Tarla

Yazar: **Şermin Yaşar**
Yayınevi: **Doğan Kitap**
Sayfa Sayısı: **192**

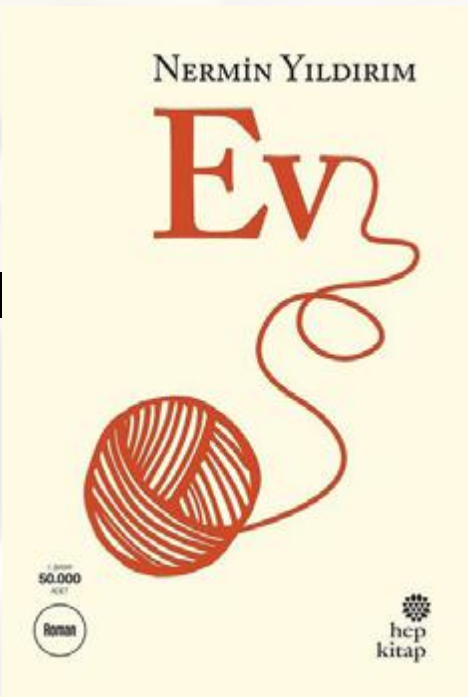
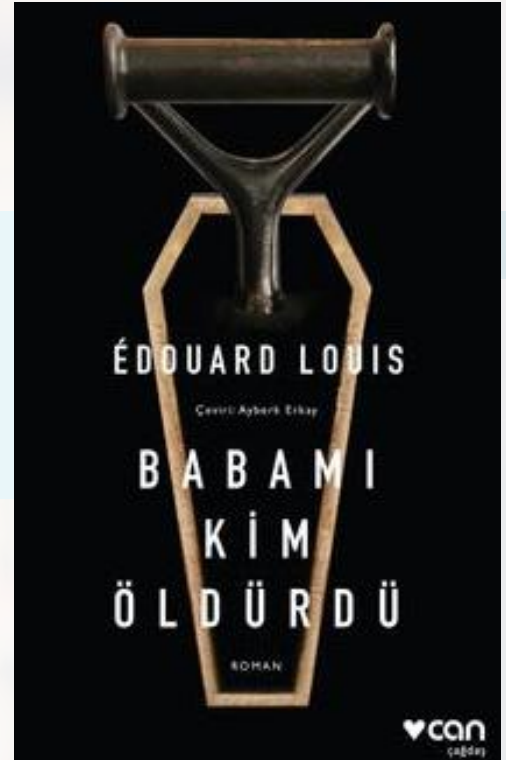

Gövde Sürgün Yeri

Yazar: **Maria Do Sameiro Barroso**
Çeviren: **Metin Cengiz**
Yayınevi: **Şiirden Yayınları**
Sayfa Sayısı: **48**

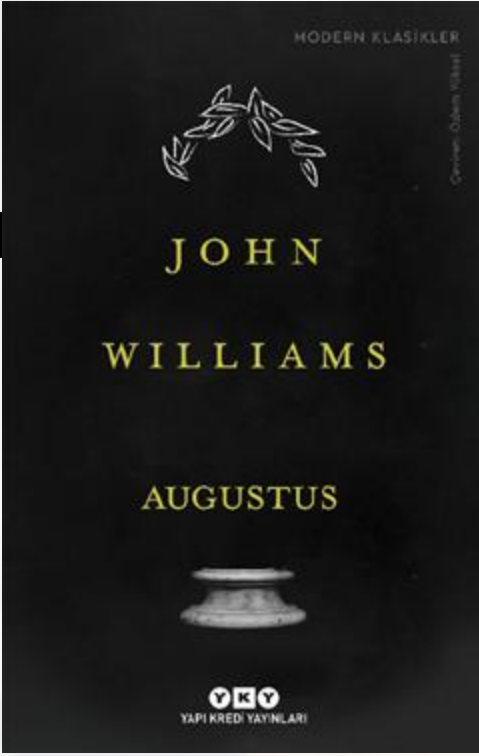
Babamı Kim Öldürdü

Yazar: **Edouard Louis**
Çeviren: **Ayberk Erkay**
Yayınevi: **Can Yayınları**
Sayfa Sayısı: **56**

Ev

Yazar: **Nermin Yıldırım**
Yayınevi: **Hep Kitap**
Sayfa Sayısı: **456**

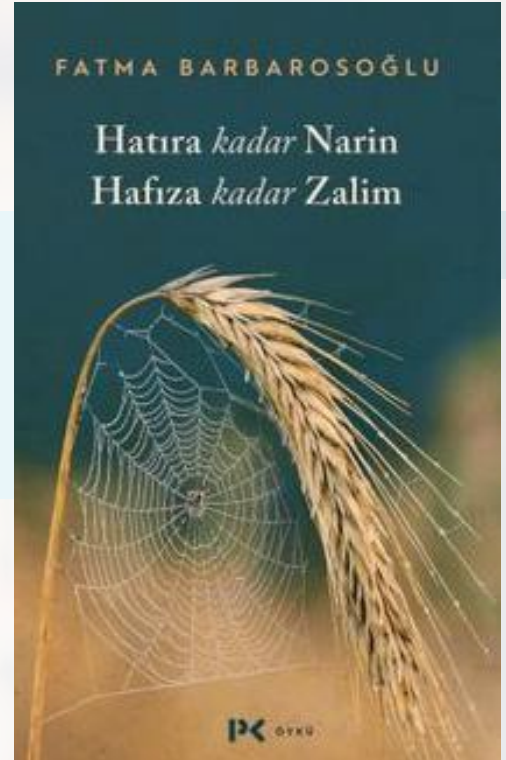

Augustus

Yazar: **John Williams**
Çeviren: **Özlem Yüksel**
Yayınevi: **Yapı Kredi Yayınları**
Sayfa Sayısı: **296**

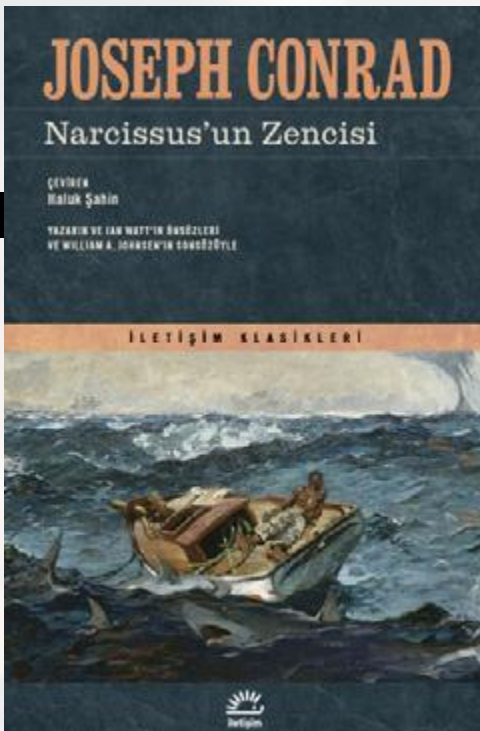
Hatıra Kadar Narin Hafıza Kadar Zalim

Yazar: **Fatma Barbarosoğlu**
Yayınevi: **Profil Kitap**
Sayfa Sayısı: **144**

Arkası Mutlaka Gelir

Yazar: **Ayşegül Devecioğlu**
Yayınevi: **Metis Yayınları**
Sayfa Sayısı: **120**

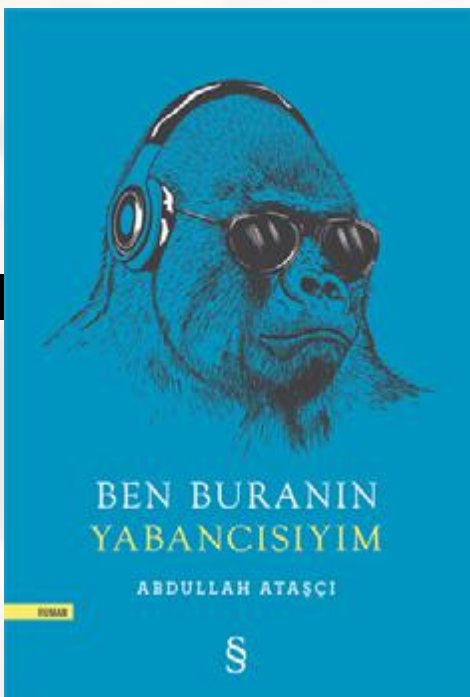

Narcissus'un Zencisi

Yazar: **Joseph Conrad**
Çeviren: **Haluk Şahin**
Yayınevi: **İletişim Yayıncılık**
Sayfa Sayısı: **252**

Kesi Yeri

Yazar: **Nazlı Akçura**
Yayınevi: **Everest Yayınları**
Sayfa Sayısı: **128**

Ben Buranın Yabancıyım

Yazar: Abdullah Ataşçı
Yayınevi: Everest Yayınları
Sayfa Sayısı: 190